

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

HUDEBNÍ UMĚNÍ

Zpěv

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Role Fiordiligi z opery Così fan tutte
od Wolfganga Amadea Mozarta**

Nikola Uramová

Vedoucí práce: prof. MgA. Ivan Kusnjer

Oponent práce: prof. Magdaléna Hajóssyová

Datum obhajoby: 2021

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, 2021

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

ART OF MUSIC

Voice

MASTER'S THESIS

**The role of Fiordiligi
in the opera *Così fan tutte*
by Wolfgang Amadeus Mozart**

Nikola Uramová

Thesis supervisor: prof. MgA. Ivan Kusnjer

Thesis opponent: prof. Magdaléna Hajóssyová

Date of thesis defense: 2021

Academic title granted: MgA.

Prague, 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou/magisterskou/disertační práci na téma

Role Fiordiligi z opery *Così fan tutte* od Wolfganga Amadea Mozarta

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy, tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Práce se zaměřuje na operu *Così fan tutte* od Wolfganga Amadea Mozarta s detailním přihlédnutím k roli Fiordiligi, jedné z protagonistek děje. Pohled na roli poskytují významné sopranistky. Též poskytují svůj vlastní názor, jelikož jsem celou roli pro Akademii Múzických Umění roku 2018 nastudovala.

Klíčová škola: Fiordiligi, *Così fan tutte*, W. A. Mozart, opera, zpěv

Abstract

This thesis focuses on the opera *Così fan tutte* by Wolfgang Amadeus Mozart with a specific focus on the role of Fiordiligi, one of the protagonists of the story. Insight into this role is provided by pronounced soprano singers. This work also includes my own understanding of the role as I studied it for the Academy of Performing Arts in 2018.

Key words: Fiordiligi, *Così fan tutte*, W. A. Mozart, opera, singing

Poděkování:

Děkuji vedoucímu své diplomové práce, panu profesorovi Ivanu Kusnjerovi, za jeho odborné vedení a paní Marii Kronbergerové za poskytnutí pracovního překladu *Così fan tutte*. Děkuji též svému tatínkovi, který na de mnou jistě drží ochrannou ruku ze shora, když se mě rozhodl už před mou bakalářskou státní zkouškou opustit. V neposlední řadě a asi ten největší dík věnuji své mamince za podporu po celou dobu mého studijního života.

Obsah

Úvod.....	9
1. Così fan tutte.....	9
1. 1 Premiéra.....	10
1. 2 Postavy.....	10
1. 2. 1 První obsazení	11
1. 3 Hudební struktura.....	15
1. 4 Obsah.....	17
1. 5 Così fan tutte v Čechách	19
1. 6 Film.....	20
2. Interpretační rozbor postavy Fiordiligi v dějové souvislosti.....	21
3. Představitelky role Fiordiligi.....	33
3. 1 Marie Fajtová	33
3. 1. 1 Dotazník s Marií Fajtovou	34
3. 2 Barbora Řeřichová	36
3. 2. 1 Dotazník s Barborou Řeřichovou.....	37
3. 3 Pavla Vychodilová.....	39
3. 3. 1 Dotazník s Pavlou Vychodilovou	40
3. 4 Jana Šrejma Kačirková	42
3. 4. 1 Dotazník s Janou Šrejma Kačirkovou.....	43
3. 5 Lucie Vagenknechtová.....	44
3. 5. 1 Dotazník s Lucií Vagenknechtovou.....	45
3. 6 Lucie Kaňková.....	47
3. 6. 1 Dotazník s Lucií Kaňkovou	48
3. 7 Kateřina Kněžíková	50
3. 7. 1 Dotazník s Kateřinou Kněžíkovou	52
4. Porovnání odpovědí na otázky z dotazníku s přihlédnutím k vlastnímu názoru.....	55
Závěr.....
Seznam použitých pramenů a literatury.....

Úvod

Magisterská práce s tématem „Role Fiordiligi z opery *Così fan tutte* od Wolfganga Amadea Mozarta“ má několik stěžejních částí a jejich kapitoly Vám představím níže. Popisovat skladatele opery Wolfganga Amadea Mozarta jsem zhodnotila jako nadbytečné, a to z důvodu, že skladatel je všem čtenářům této práce jistě znám a též jsem si vědoma, že existují vědecké práce obsahující komplexnější informace o tomto géniovi. Práci jsem se pokusila konkretizovat a zaměřit se na operu *Così fan tutte* s největším důrazem na roli Fiordiligi.

V první kapitole se zaměřuji na informace o opeře *Così fan tutte*. Na její první uvedení vůbec, i na první uvedení v Čechách. Dále se kapitola zabývá rozborem postav a zajímavostí této kapitoly je stejnojmenný film. Není tím na mysli opera *Così fan tutte* na digitálním záznamu, ale filmová tvorba Tinta Brasse.

Další kapitola se zaměřuje na interpretační provedení Fiordiligi. Věřím, že dalším interpretkám může být tato kapitola, a snad i celá práce, nápomocna, aby pronikly do tajů této role a věděly, jak rozložit síly a jednotlivé pasáže uchopit po interpretační stránce. I těch samozřejmě existuje celá řada a já se pokusím je nastínit.

Výzkumnou kapitolou je kapitola třetí, kde jsem oslovila české aktivní operní pěvkyně, které mi poskytly svůj názor na roli Fiordiligi a přiblížily podmínky, za kterých celou roli nastudovaly a produkovaly. Vzhledem k době, ve které tato práce vznikala, probíhala celá výzkumná část pomocí digitální korespondence, a tedy v souladu s COVID opatřeními a nařízeními vlády ČR.

Na jejich odpovědi poté reaguji v kapitole čtvrté. V ní shrnuji výsledné shodné odpovědi či naopak vyzdvihuji kontrasty, ale i poskytuji osobní názor na celou roli, kterou jsem roku 2018 nastudovala pro Akademii Múzických Umění v Praze. Právě toto nastudování mě inspirovalo si o celém tématu zjistit podrobnější informace a ty následně promítnout do celé práce. Režie sice může být proměnlivá, ovšem hudba je vždy jen jedna a je potřeba vědět možnosti, jak ji uchopit.

1. Così fan tutte

Opera *Così fan tutte*, celým názvem *Così fan tutte o sia La Scuola degli Amanti* (K 588), je dvouaktovou operou buffa od Wolfganga Amadea Mozarta (1756-1791). Začala být komponována v listopadu roku 1789 ve Vídni. Libreto k opeře zadal císař Josef II. (1741-1790) Lorenzu Da Ponte (1749-1838) na popud údajné milostné aféry, která se odehrála ve Vídni. Zda ovšem Da Ponte tvořil dle tohoto podnětu či jiné literární předlohy je dodnes nejasné. Mozart komponoval dílo nerad, ale přijal císařovu nabídku hlavně kvůli tíživé finanční situaci a již 21. ledna se konala první orchestrální zkouška.

Po premiéře byla opera hrána pouze čtyřikrát, jelikož ve stejné době zemřel císař Josef II. (20. 2. 1790) a divadla byla na určitou dobu uzavřena. Až v létě se opera dočkala dalších pěti repríz a následně byla z programu vídeňského Burgtheater stažena. Následovalo provedení na jiných německých pódiiích, avšak v četných německých překladech jako *Die Schule der Liebe*, *Die Zauberprobe*, *Weibertreue* či *Die verflängliche Wette*.

Marie Kronbergerová se k opeře vyjadřuje takto: *„Opera, stojící inscenačně i z hlediska diváckého zájmu poněkud ve stínu Dona Giovanniho a Figarovy svatby těchto autorů, však nabízí posluchačům a divákům mnoho půvabných hudebních i literárních momentů a interpretům šest vděčných postav v jasně vymezených vztazích.“*¹

I autoři knihy *Opera Velká encyklopedie* se k opeře vyjadřují zcela ojediněle a vyzdvihují emoční rozpoložení protagonistů děje: *„Jestliže doposud spolu kontrastovaly jednající postavy, nyní se kontrast přesunuje do jejich nitra, do středu pravých a předstíraných citů, zdání a skutečnosti.“*²

¹ KRONBERGEROVÁ, Marie. *Don Giovanni na Ovocném trhu aneb Italské árie ústy pražských pěvců. Don Giovanni na Ovocném trhu aneb Italské árie ústy pražských pěvců*. Unhošť: VIA STYLE, 2017, s. 70-82. ISBN 80-238-5629-4.

² REGLER-BELLINGER, Dr. Brigitte, Wolfgang SCHENCK a Hans WINKING. *Opera Velká encyklopedie. Opera Velká encyklopedie*. Praha: Mladá fronta, 1996, s. 271-273. ISBN 80-204-0541-0.

1. 1 Premiéra

Opera byla premiérována uprostřed karnevalu, a to 26. ledna roku 1790 v divadle Burgtheater ve Vídni. Dirigoval ji sám skladatel a byla interpretována v originálním jazyce, a tedy v italštině. O úspěchu premiéry nejsou dochovány žádné bližší informace.

1. 2 Postavy

Dějem opery nás provází šest hlavních postav. Jejich hlasové obory vysvětlují literatury rozlišně, proto jsou u některých postav uvedeny obě varianty. V případě totožnosti informací z literatur je uvedena pouze jedna z nich.

Fiordiligi – dáma žijící v Neapoli – soprán³

Dorabella – její sestra – soprán nebo mezzosoprán⁴ / soprán⁵

Ferrando – důstojník, snoubenec Dorabelly – tenor⁶

Guglielmo – důstojník, snoubenec Fiordiligi – baryton⁷

Don Alfonso – starý filozof – bas⁸ / bas buffo⁹

Despina – služebná – soprán nebo mezzosoprán¹⁰ / soprán¹¹

Sbor vojáků, otroků, dámy, páni, služebnictvo, lid.

³ REGLER-BELLINGER, Dr. Brigitte, Wolfgang SCHENCK a Hans WINKING. Opera Velká encyklopedie. *Opera Velká encyklopedie*. Praha: Mladá fronta, 1996, s. 271. ISBN 80-204-0541-0.

⁴ REGLER-BELLINGER, Dr. Brigitte, Wolfgang SCHENCK a Hans WINKING. Opera Velká encyklopedie. *Opera Velká encyklopedie*. Praha: Mladá fronta, 1996, s. 271. ISBN 80-204-0541-0.

⁵ HOSTOMSKÁ, Anna. Opera. HOSTOMSKÁ, Anna. *Opera: Průvodce operní tvorbou*. 4. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1959, s. 71-73. ISBN 56/VI-5.

⁶ REGLER-BELLINGER, Dr. Brigitte, Wolfgang SCHENCK a Hans WINKING. Opera Velká encyklopedie. *Opera Velká encyklopedie*. Praha: Mladá fronta, 1996, s. 271. ISBN 80-204-0541-0.

⁷ REGLER-BELLINGER, Dr. Brigitte, Wolfgang SCHENCK a Hans WINKING. Opera Velká encyklopedie. *Opera Velká encyklopedie*. Praha: Mladá fronta, 1996, s. 271. ISBN 80-204-0541-0.

⁸ REGLER-BELLINGER, Dr. Brigitte, Wolfgang SCHENCK a Hans WINKING. Opera Velká encyklopedie. *Opera Velká encyklopedie*. Praha: Mladá fronta, 1996, s. 271. ISBN 80-204-0541-0.

⁹ HOSTOMSKÁ, Anna. Opera. HOSTOMSKÁ, Anna. *Opera: Průvodce operní tvorbou*. 4. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1959, s. 71-73. ISBN 56/VI-5.

¹⁰ REGLER-BELLINGER, Dr. Brigitte, Wolfgang SCHENCK a Hans WINKING. Opera Velká encyklopedie. *Opera Velká encyklopedie*. Praha: Mladá fronta, 1996, s. 271. ISBN 80-204-0541-0.

¹¹ HOSTOMSKÁ, Anna. Opera. HOSTOMSKÁ, Anna. *Opera: Průvodce operní tvorbou*. 4. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1959, s. 71-73. ISBN 56/VI-5.

1. 2. 1 První obsazení

Adriana Ferraresi Del Bene – Fiordiligi

Italská sopranistka se narodila zřejmě roku 1755 v městě Ferrara a zemřela roku 1804 v Benátkách. Byla jednou z prvních, kdo představovali roli Susanny z opery Figarova svatba a vůbec první kdo zpíval Fiordiligi z opery *Così fan tutte*. Byla známá pod více jmény. Narodila se jako Adriana Gabrielli, ale později byla známá též jako La Ferrarese. Jméno si převzala po městě svého narození. Studovala v Benátkách. V roce 1782 se provdala za Luigiho del Bene a představila se v divadle Teatro Pergola (Florence). V letech 1785-1786 zpívala v Londýně, ale po roce 1788 se usadila ve Vídni. Mezi její role patřily především role vážného charakteru, a to i v případě, že se jednalo o operu buffa.

V publikaci *Rapport von Wien* je dokonce uvedeno (v překladu): „*Kromě neuvěřitelného vysokého rejstříku má i pozoruhodně nízký rejstřík a znalci hudby tvrdí, že nepamatují žádný takový hlas, který by zněl ve vídeňských zdech*“¹². V *Cambriage Opera Journal* u článku o Adrianě a Fiordiligi podotýkají (v překladu): „*Mozartovým úmyslem bylo přeměnit určitou sadu hlasových dovedností a omezení do výjimečné umělecké hodnoty. Fiordiligi měla prezentovat temperament hlasový styl a dramatické schopnosti – limitace – jeho soprán*.“¹³

Louise Villeneuve – Dorabella

O sopranistce Louise Villeneuve poprvé zaznamenáváme informace z roku 1786, kdy zpívala v Miláně a v letech 1787-1788 zde zpívala v různých operách od Pietra Giglielmiho či Vincente Matín y Solera. Mezi její stěžejní role patří role Amore z opery

¹² Adriana Ferrarese del Bene. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Adriana_Ferrarese_del_Bene

¹³ Mozart's Fiordiligi: Adriana Ferrarese del Bene. *Cambriage Opera Journal* [online]. 1996, 1-17 [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: https://www-jstor-org.ezproxy.amu.cz/stable/pdf/823812.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv2%2Fcontrol&refreq_id=fastly-default%3Ae185218aa6c71357c679c9cc5a447210

L'arbone di Diana od Martina y Solera, kdy zaskočila za pěvkyni Liusu Laschi a premiérovala tuto roli ve Vídni 27. června 1789.

Vídeňské noviny uvádí, že byla obdivována pro svůj charismatický vzhled, citlivý a expresivní výkon a skvělý zpěv. Byla též první, kdo zpívala roli Dorabelly. Mozart pro ni následně složil árii Alma grande e nobil core K.578, Chi sà, chi sà, qual sia K.582 či Vado, ma dove K.583. Často se uvádí, že byla sestrou Adriany Ferrarese, ale nikdy o tom neexistoval žádný konkrétní důvod. Krátce po svých debutech ve Vídni odešla na jaře roku 1791 do Itálie, kde zpívala až do roku 1799.

Francesco Benucci – Guglielmo

Italský barytonista a basista Francesco Benucci se narodil 1745 v Liverně a začal kariéru 1768. Od roku 1769 zpíval ve Florencii. Mezi jeho první role patřil Tritemio z opery Il filosofo di campagna. Dále se představil v řadě rolí od Goldoniho či Galuppiho. V letech 1774-1777 působil v Madridu a následně opět v Itálii, a to v Římě, Miláně i Benátkách.

Roku 1783 rakouský císař Josef II. založil novou operní společnost se zaměřením na operu buffa. Nová operní společnost zahájila své působení a 2. dubna 1783 uvedla své první představení operou La Scuola de gelosi od Antonia Salieriho, která následně měla dalších 25 repríz. Benucci se ujal role Blasia a kritici se jeho výkonu nemohli nabažit: *„Buffo je tak přirozený, že je považován za nejlepšího, jaký tu kdy byl. Ostatní nestojí za zmínku.“*¹⁴ Mozart se představení účastnil a dne 7. května svému otci napsal dopis, ve kterém stálo: *„Italská opera buffa zde opět začala a je velmi oblíbená. Buffo je obzvláště dobrý, jmenuje se Benucci.“*¹⁵

Mozart nebyl nikterak spjat s císařskou operní společností. Neúspěšným počátečním aktem byl například fragment Lo sposo deluso, kde se v partituře objevují Mozartovy poznámky jasně naznačující, že bral v potaz konkrétní zpěváky a patřil mezi ně

¹⁴ Francesco Benucci. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Francesco_Benucci

¹⁵ Francesco Benucci. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Francesco_Benucci

i Benucci. Ten premiéroval i tři hlavní role v Mozartových operách – Figara z opery *Le nozze di Figaro*, Leporella z opery *Don Giovanni* a Guglielma z opery *Così fan tutte*.

Kolem provedení Figara se traduje, že při zpěvu Benucciho si Mozart pro sebe u dirigování šeptal „Bravo, bravo Benucci!“ a Benucci zpěvem jako by říkal „Bravo, bravo maestro! Viva, Viva Mozart!“

Když Benucci zpíval Guglielma, byl již ve společnosti vysoce postaveným pěvcem. Mozartova původní verze zahrnovala dlouhou propracovanou árii „Rivolgere a lui lo sguardo“, K.584, která musela být nakonec vyřazena z důvodu dramatické nevhodnosti. Mozart ovšem upravil okázalejší árii „Donne mie“ hudebním obohacením o party pro trubky a tympány.

Vědec Christopher Reaburn popsal Benucciho následovně (v překladu): *„Měl kulatý, krásně plný hlas, víc bas než baryton. Pravděpodobně to byl nejlepší umělec, pro kterého Mozart psal a jako buffo předčil své současníky jako pěvec i jako herec.“*¹⁶

Benucci působil ve Vídni až do roku 1795 a za celou dobu měla největší úspěch opera *Il matrimonio segreto* od Domenica Cimarosy. V roce 1797 se vrátil do Liverna a kolem roku 1800 přestal účinkovat. Zemřel roku 1825 ve Florencii.

Vincenzo Calvesi – Ferrando

O tenoristovi Vincenzu Calvesi se bohužel nedochovaly detaily, jako datum jeho narození, hudební studia, či detaily jeho osobního života. Ví se ovšem, že byl aktivním umělcem v letech 1777-1811. Od roku 1777 byl pěvcem v opeře v Římě. Tento lyrický tenorista vynikal především v komických operách a v letech 1782-1783 působil i v nově otevřeném divadle Kurfürstliches Hoftheater v Drážďanech. V roce 1784 premiéroval operu *Chi dell'altrui si veste presto si spogli* od Domenica Cimarosy v La Scale v Miláně.

¹⁶ Francesco Benucci. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Francesco_Benucci

Během svého působení poznal subretní sopranistku Teresu Calvesi (jméno za svobodna není známé). I se svou ženou od roku 1785 působili v Burgtheater ve Vídni, kde vystoupili v řadě představení. Například v *Il re Teodoro* od Giovanniho Paisiella, v *La grotta di Trofonio* od Antonia Salieriho, v *Una cosa rara* od Vincente Martín y Soler atd.

Řadí se ke zpěvákům, kteří ve své době ztvárnili jeden z největších počtů premiér. Ztvárnil kupříkladu roli Casimira od Stephene Storace z opery *Gli sposi malcontenti*, roli Atara od Antonia Salieriho z opery *Axur* či právě Ferranda z opery *Così fan tutte* od Wolfganga Amadea Mozarta atd. V roce 1794 se navrátil do své rodné Itálie. O 2 roky později začal v Římě působit jako impresario. Organizoval koncerty a divadelní představení až do roku 1811. Poté jsou informace o něm neznámé.

Dorotea Bussani – Despina

Dorotea Bussani (rozená Sardi) se narodila roku 1763 a byla to rakouská sopranistka. Byla dcerou profesora Charles de Sardi, který vyučoval na vojenské akademii ve Vídni. 20. března 1786 se provdala za basistu Francesca Bussani. K jejím největším úspěchům se řadí provedení role Cherubina na premiéře 1. května 1786 opery *Figarova svatba* od Wolfganga Amadea Mozarta v Burgtheater, role Lesbia-Luciana na premiéře opery *Gli equivoci* od Stephena Storace, zmiňovaná Despina či Fidalma z opery *Il matrimonio segreto* od Domenica Cimarosy.

Francesco Bussani – Don Alfonso

Italský basista Francesco Bussani se narodil roku 1743 v Římě. Začínal jako dvacetiletý tenorista v divadle Capranica v Římě, kde hrál v opeře *Le contadine bizzare* od P. A. Guglielmiho.

Má velký úspěch a účinkuje 1764-1765 v Teatro S. Moisè v operách *Li rivali placati* od P. A. Guglielmiho, *La donna di governo* od B. Galuppi, *La patenza e il ritorno dei marinai* od B. Galuppi či *L'amore in ballo* od G. Paisiello. poté v divadlech v Miláně, Torinu, Neapoli, Palermu i Firenze.

V letech 1772 přichází do Vídně, kde se svou manželkou premiéruje v roli Bartola a Antonia v opeře Figarova svatba od Wolfganga Amadea Mozarta. Též zpívá Komtura a Masetta z Mozartova Dona Giovanniho či Dona Alfonsa z *Così fan tutte*. Účinkuje též v premiéře opery *Il matrimonio segreto* od Domenica Cimarosy. Po roce 1795 se vrátil zpět do Itálie a účinkoval v divadle Pergola di Firenze, teatro de' Fiorentini v Neapoli (1800-1801). Během karnevalu roku 1805 premiéroval i v divadle Apollo v La balerína raggiratrice od L. Carusa a ve stejném divadle působí i následující roky.

1. 3 Hudební struktura

1. DĚJSTVÍ

- N. 1 Tercet „La mia Dorabella capace non è“ (Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)
- N. 2 Tercet „È la fede delle femmine“ (Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)
- N. 3 Tercet „Una bella serenata“ (Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)
- N. 4 Duet „Ah guarda sorella“ (Fiordiligi, Dorabella)
- N. 5 Árie „Vorrei dir, e cor non ho“ (Don Alfonso)
- N. 6 Kvintet „Sento oddio, che questo piede“ (Fiordiligi, Dorabella, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)
- N. 7 Duet „Al fato d'àn legge“ (Ferrando, Guglielmo)
- N. 8 Sbor „Bella vita militar“
- N. 9 Kvintet a recitativ „Di scrivermi ogni giorno“ (Fiordiligi, Dorabella, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)
- Sbor „Bella vita militar“
- N. 10 Tercet „Soave sia il vento“ (Fiordiligi, Dorabella, Don Alfonso)
- Recitativo accompagnato „Ah scostati“
- N. 11 Árie „Smanie implacabili“ (Dorabella)
- N. 12 Árie „In uomini! In soldati“ (Despina)
- N. 13 Sextet „Alla bella Despinetta“ (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)
- Recitativo accompagnato „Temerari, sortite fuori di questo loco“
- N. 14 Árie „Come scoglio immoto resta“ (Fiordiligi)
- N. 15 Árie „Non siate ritrosi“ (Guglielmo)

N. 16 Tercet „E voi ridete?“ (Ferrando, Guglielmo, Don Alfonso)

N. 17 Árie „Un'aura amorosa“ (Ferrando)

N. 18 Finále

- „Ah che tutta in un momento“ (Fiordiligi, Dorabella)
- „Si mora, sì si mora“ (Fiordiligi, Dorabella, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)
- „Eccovi il medico, signore belle“ (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)
- „Dove son!“ (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)
- „Dammi un bacio, o mio tesoro“ (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

2. DĚJSTVÍ

N. 19 Árie „Una donna a quindici anni“ (Despina)

N. 20 Duet „Prenderò quel brunettino“ (Fiordiligi, Dorabella)

N. 21 Duet se sborem „Secondate. aurette amiche“ (Ferrando, Guglielmo, Coro)

N. 22 Quartet „La mano a me date“ (Despina, Ferrando, Guglielmo, Don Alfonso)

N. 23 Duet „Il core vi dono“ (Dorabella, Guglielmo)

Recitativ accompagnato „Barbara! Perché fuggi?“ (Ferrando, Fiordiligi)

N. 24 Árie „Ah lo veggio, quell'anima bella“ (Ferrando)

Recitativ accompagnato „Ei parte... senti...“

N. 25 Rondo „Per pietà, ben mio, perdona“ (Fiordiligi)

Recitativ accompagnato „Il mio ritratto!“ (Ferrando, Guglielmo)

N. 26 Árie „Donne mie, la fate a tanti“ (Guglielmo)

Recitativ accompagnato „In qual fiero contrasto“

N. 27 Cavatina „Tradito, schernito“ (Ferrando)

N. 28 Árie „È amore un ladroncello“ (Dorabella)

N. 29 Duet „Fra gli amplessi in pochi istanti“ (Fiordiligi, Ferrando)

N. 30 Tercet „Tutti accusan le donne“ (Don Alfonso, Ferrando, Guglielmo)

N. 31 Finále

- „Fate presto, o cari amici“ (Despina, Don Alfonso, Coro)
- „Benedetti i doppi coniugi“ (Coro, Fiordiligi, Dorabella, Ferrando, Guglielmo)
- „E nel tuo, nel mio bicchiere“ (Fiordiligi, Dorabella, Ferrando, Guglielmo)

- „Miei signori, tutto è fatto“ (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)
- „Bella vita militar“ (Sbor, Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)
- „Sani e salvi agli amplessi amorosi“ (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)
- „Fortunato l'uom che prende ogni cosa pel buon verso“ (Fiordiligi, Dorabella, Despina, Ferrando, Don Alfonso, Guglielmo)

1. 4 Obsah

Děj se odehrává v Neapoli kolem roku 1780.

První dějství

Dva mladí důstojníci jsou pevně přesvědčeni o věrnosti svých snoubenek, sester Fiordiligi a Dorabelly. Dokonce až tak pevně, že se vsadí se světem protřelým starým mládencem Donem Alfonsem o sto dukátů, že jim dokáže, že věrnost všech žen je nestálá, a to i v případě jejich milovaných Fiordiligi a Dorabelly. Podmínkou sázky je, že jeden den budou oba činit dle rozkazů Dona Alfonsa a ani jeden neprozradí nic své milé. Mezitím Fiordiligi s Dorabellou, čekající na své milé, vyzdvihují jejich přednosti a vypráví si o blížící se svatbě. Don Alfonso se svou vymyšlenou strategií přichází za Fiordiligi a Dorabellou, aby jim oznámil, že jejich drazí odjíždí do války. To sestřám láme srdce a při posledním loučení se svými drahými se nevyhnou slzám a prosí je o každodenní zprávy, že jsou stále v pořádku. Důstojníci, kteří vidí, jak pro ně jejich snoubenky truchlí, se cítí provinilí trápením, které způsobují svým drahým. Na druhou stranu jsou ale nadšeni z tragické reakce sester, která je utvrzuje v domněnách, že jejich partnerky jim budou věrné. Po odjezdu jsou dívky zoufalé a nezmůžou se na víc než prosit nebesa, aby se jim drazí vrátili v pořádku zpět. Jejich komorná Despina, podplacená Donem Alfonsem, se snaží dívky rozveselit, přivést je na jiné myšlenky a představí jim dva Albánce. Ve skutečnosti se jedná o převlečeného Ferranda a Guglielma. Ti začnou ihned vyznávat svou lásku sestřám, avšak ty je okamžitě bouřlivě odmítnou.

Z toho opět mají převlečení důstojníci obrovskou starost. Don Alfonso se ovšem nevzdává a ve své lsti pokračuje. Tentokrát se Guglielmo a Ferrando mají na oko otrávit. Když sestry uvidí, že jim cizinci umírají před očima, obměkčí svá srdce a starostlivě začnou volat doktora. Despina, převlečená za lékaře, přichází cizince uzdravit pomocí magických sil a sestry jsou rády, že tato metoda zabírá. Posledním uzdravovacím prostředkem má být polibek. Ten obě sestry odmítnou použít.

Druhé dějství

Despina opětovně poučuje své paní, jak by měly zacházet s muži. Dorabelle se její rady začínají líbit, avšak vidí u své sestry Fiordiligi velký odpor vůči jejímu chování. Oba cizinci si s dívkami dají dostaveníčko v zahradě. Dorabella krátce na to podléhá citům k neznámému Albánci, kvůli jemuž se sestry pohádají a Fiordiligi Dorabellu zahrne výčitkami. O Dorabellině zradě se brzy dozvídá i Ferrando, kterému se Guglielmo nezapomene pochlubit. Don Alfonso je ovšem přesvědčen, že i Fiordiligi brzy podlehne a také, že ano. Fiordiligi se rozhodne odjet za svým milým do války, když v tom přichází Ferrando, který ji žádá buďto aby jej milovala, či aby jej zabila. To obměkčí i její srdce a skončí Ferrandovi v náručí. Dvojitá svatba je na spadnutí a oba důstojníci musí uznat, že Don Alfonso měl pravdu a vyhrál sázku, což potvrzují oba důstojníci a vyslovují větu, která dala název celé opeře: „Takové jsou všechny“. Jsou smíření s tím, že věrné ženy na světě není. V domě se připravuje svatba, kam přichází i Despina jako převlečený notář. Obě nevěsty chtějí podepsat svatební smlouvy, když v tom se ozývají zprávy, že Ferrando a Guglielmo se vrátili z války. Převlečení Albánci se na oko prchají schovat. Ve skutečnosti se ale zbavují převleků, aby přišli svým milým vyčinit. Na začátku se tváří, že jsou nadšeni ze shledání, pak ovšem najdou ve skříni ukrytého notáře. Despina ovšem sundá masku notáře a vše se snaží svrhnout na to, že to byl její oblek na maškarní, kam se právě chystala. Důstojníci ovšem ukážou dívkám svatební smlouvy. Proti tomu už dívky nemají co říct a přiznávají vinu. Don Alfonso na závěr oba páry usmíří.

Výklad od Anny Hostomské se drobně liší, a to zřejmě kvůli amorálnímu tématu. V překladu opery ovšem nenajdeme jediný podklad, že by tomu tak doopravdy bylo.

Dle Anny Hostomské se o připravované Isti Dona Alfonsa dozví Despina, která slyšela rozhovor mezi ním a důstojníky. Ta poté vše vyzradí Fiordiligi i Dorabelle a ty se rozhodnou přistoupit na jejich lest, aby je vytrestaly. Na oko tedy přistupují na jejich láskyplná vyznání a souhlasí se svatbou. Místo svatební smlouvy na závěr dávají Fiordiligi a Dorabella podepsat svým drahým přiznání o hanebné sázce o jejich věrnost a čest. Dodají, že ihned poznaly jejich dětinské převlečení. Tím pádem i Don Alfonso prohrává svou sázku a vytrestáni jsou i snoubenci dívek.

1. 5 Così fan tutte v Čechách

V Čechách měla opera premiéru již rok poté, co byla uvedena ve Vídni, roku 1791 ve Stavovském divadle. Byla uvedena v originálním jazyce, tedy v italštině. Opera se brzy dočkala i překladu do češtiny a to několikanásobného. Roku 1831 vytvořil překlad František Štír společně s Janem Nepomukem Štěpánkem.

V českém jazyce, pod názvem „Jedna jako druhá aneb Zkouška milujících“, měla opera tedy premiéru toho samého roku 9. ledna 1831 ve Stavovském divadle pod taktovkou Františka Škroupa. O necelých 100 let později, v roce 1923, libreto přeložil Zdeněk Polenský. Následně Luděk Mandaus roku 1931, Přemysl Charvát roku 1974 a nejnovější je prozatím překlad od Marie Kronbergerové z roku 1998.

Opera se hrála pod různými názvy, například: Jedna jako druhá aneb Zkouška milujících, Škola milenců, Tak to dělají všechny, Takové jsou všechny a Ženy jsou ženy.

Libreto bylo roku 2006 i přebásněno do češtiny Jaromírem Nohavicou pro Národní divadlo moravskoslezské. Krom přebásněného textu jsou pozměněna i jména protagonistů a to následovně:

Fiordiligi – Líza, Dorabella – Dorka, Guglielmo – Kuba, Ferrando – Ondra, Despina – Růžena, Don Alfonso – Doktor.

1. 6 Film

Zajímavostí může být, že kromě opery vznikl roku 1992 i stejnojmenný 93 minut dlouhý italský film *Così fan tutte*. Následně byl film nadabován do angličtiny, ruštiny a němčiny. Námět filmu se ovšem diametrálně liší od předlohy Lorenza da Ponte. Příběh se odehrává v Itálii, s převahou v Benátkách, a vypovídá o rozpuštěné manželce, která se ve vztahu nudí a své nevěry s různými muži si snaží před manželem obhájit. Stylově bychom snímek mohli řadit k pornografickému dramatu s komediálními prvky.

Režisérem filmu je Tinto Brass a společně s Tudem Rusoffem je i tvůrcem scénáře. Hudbu, která kvalitou rozhodně nepřesahuje filmovou hudbu doby, vytvořil Pino Donaggio. Ve filmu dal ovšem Donaggio částečný prostor i hudbě W. A. Mozarta. Je jí předehra ke stejnojmenné opeře *Così fan tutte*, která zní k samému úvodu filmu. Druhou skladbou je slavná árie Leporella „Non più andrai“ (z opery *Don Giovanni*), která je slyšet na pozadí filmu dvakrát a to vždy, když se dějově ocitáme v obchodě se spodním prádlem, kde protagonistka pracuje.

Hlavní role se ujala Claudia Koll. Vedle ní se před kamerou, kterou zajistil Silvano Ippoliti, ukázali herci jako Ornella Marcucci, Osiride Pevarello, Miles John-Dalton a Franco Branciaroli. Celý film v italském jazyce je volně možné stáhnout na webových stránkách ulozto.cz¹⁷.

¹⁷ *Così fan tutte*. *Uloz.to* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://ulozto.cz/file/XqgGVRXCDWd1/cosi-fan-tutte-con-claudia-koll-1992-brrip-mkv>

2. Interpretační rozbor postavy Fiordiligi v dějové souvislosti

1. dějství

Poprvé, a to s duetem N. 4 „Ah guarda sorella“, se Fiordiligi objevuje na jevišti za doprovodu své sestry Dorabelly. Společně vyčkávají příchodu svých milých a čas si krátí prohlížením obrázků jejich podobizen. Fiordiligi popisuje jeho krásná ústa, vznešený vzhled a uznává ho velmi pohledným válečníkem. Myslím, že z textu je jasně poznatelné to, že Fiordiligi svého partnera miluje a zachovává k němu úctu nejen kvůli vzhledu. Váží si jeho postavení ve společnosti, které v té době bylo (a myslím, že stále je) velkým měřítkem pro výběr partnera. Dorabellu více zajímá plamen v očích. Obě dívky se shodují, jak jsou jejich partnerství šťastná. Následně neúmyslně předvídají obsah opery a zaříkají se, že jestli někdy změní tužby ve svém srdci, tak ať je Amor nechá trpět. V tu chvíli ovšem netuší o sázce, která proběhla první tři čísla před duetem a myslím, že jsou pevně přesvědčené, že zůstanou svým milým doopravdy věrné.

Zdlouhavým čekáním začínají být dívky trochu znuděné, a tak Fiordiligi vymýšlí žert, kterým chce Guglielma překvapit a následně začne číst své sestře Dorabelle z ruky. Na dlani vidí písmena „m“ a „p“, tedy iniciály, které znamenají „matrimonio presto“, v překladu „manželství brzy“. Konstatuje, že by se nehněvala, kdyby se již nějaká svatba uskutečnila. V tom někdo přichází. Fiordiligi radostně oznamuje, že konečně přišli jejich milí. Ovšem Dorabella jí vyvádí z omylu se zprávou, že je to pouze Don Alfonso. Fiordiligi jej slušně přivítá, ovšem nemůže skrýt své zklamání z toho, že zde nejsou jejich milí. Oproti ní je Dorabella aktivnější a začne se hned ptát Dona Alfonsa, proč jde sám, proč pláče a co se stalo. Proč za celou dobu Fiordiligi řekne jediné „idol můj“ může mít několik vysvětlení. Fiordiligi byla natolik konsternována situací, že se na víc nezmohla. Či přemýšlela tak moc nad tím, co se stalo, že nestihla reagovat. Obecně chápu Dorabellu jako osobu více otevřenou a ukvapenou, zatímco Fiordiligi si ráda vše nejprve rozmyslí a teprve poté vyvodí závěry. Též je možné, že Fiordiligi až tak moc Guglielma nemiluje, a tak o něj strach nemá a reaguje tak pouze, aby splnila to, co se od ní očekává.

Z mlčení Dona Alfonse nemají dívky dobrý pocit, a tak již tuší, že je doopravdy něco v nepořádku s jejich milými, což Don Alfonso potvrdí. V árii N. 5 je stále udržuje v napětí a oddaluje je od rozuzlení co se stalo.

Dívky začnou hádat. Jako nejhorší je napadne, že jsou mrtvi. To Don Alfonso odmítne. Dorabella tedy hádá zranění a Fiordiligi nemoc, ale i to Don Alfonso odmítne. Fiordiligi je z oddalování pravdy nervózní a trochu od rány se zeptá „Co tedy?“ a Don Alfonso vyřkne vykonstruovanou historku o tom, že jejich milí musí na válečné pole dle královského rozkazu. Dívky si povzdechnou a Fiordiligi se ujistí, zdali opravdu odejdou, což Don Alfonso potvrdí. Fiordiligi žadoní o poslední sbohem, kterého se dívkám dostane poté, když Don Alfonso přivolá oba muže.

Ti vykonstruovanou historku Dona Alfonse začnou hned naplňovat v quintetu N. 9. Srdceryvně popisují své duševní i fyzické rozpolcení z dané situace. Dívky přehnaně reagují a žádají své milé, aby jim probodli hrud' mečem a ve svých přehnaných reakcích pokračují předzvěstmi, že si kvůli nim vyrvou srdce z hrudi či jim budou umírat u nohou. K celé situaci oba milenci přihlížejí a ač je mrzí vidět své partnerky v tak zoufalém stavu, mají z toho zároveň nepokrytou radost. Udržuje je to v pocitu, že tato hysterie jim zaručuje věrnost dívek. Ty svalují vinu na krutý osud.

Don Alfonso celé loučení chce uspíšit, ovšem dívky se od svých milých nechtějí odloučit a ti na oplátku chtějí své drahé též naposledy obejmout.

V Quintetu N. 9 začnou obě sestry vyvíjet nátlak na své snoubence. Žádají, aby jim partneri každý den psali a zůstali jim věrní, v čemž je oba mladíci rádi ujistí. Věřím, že již v té době si dívky byly vědomy toho, že ztratit partnera znamená též ztratit oporu v životě, a to nejen po duševní stránce, ale i po stránce ekonomické (což se už naštěstí zřídka týká dívek a žen dnešní doby). I když obě sestry pochází z bohatých poměrů, i ony potřebují finanční zajištění. Následuje zdlouhavé loučení, kdy si páry dávají sbohem a navzájem se ujišťují, že jim z odloučení puká srdce.

Sbor oslavuje vojenský život, avšak dívky jako by si nechtěly skutečnost, že jejich snoubenci odjeli, připustit. Dorabella se zmateně opět zeptá Dona Alfonse, kde jsou jejich milí. Jak kdyby předcházejícím scénám nebyla vůbec přítomna. Oproti ní je Fiordiligi se situací smířenejší.

Rozhodne se společně s Donem Alfonsem a Dorabellou požehnat jejich milým šťastnou cestu a žádá všechny přírodní živly, aby jejich drahým pomáhaly.

Despina si stěžuje na strasti svého povolání při přípravě snídaně pro své paní. Když vejdou zničené dívky, Despina se ihned začne vyptávat, co se přihodilo. Obě si povzdechnou a Fiordiligi teatrálně žádá o meč a jed. Dorabella jí ovšem svou árií v teatrálnosti absolutně předčí. Všechny odežene a chce se sama utápět ve svém žalu.

Despina se opětovně ptá, co má celá hysterie znamenat. Fiordiligi odpoví, že jejich milí odešli a Despina posměšně konstatuje, jestli kvůli tomu to všechno. Vždyť se přeci vrátí. Dívky ovšem vše vidí černě. Dorabella smutně konstatuje, že odešli na bitevní pole a Fiordiligi dodává, že tam mohou zemřít. Despina se jim snaží zvednout náladu a přesvědčit je, že Ferrando a Guglielmo nejsou jediní muži na světě a aby čas využily k pobavení se. Touto ideou obě dívky pohrdají. Despina tedy popisuje nevěrnost mužů a radí dívkách, aby se k nim chovaly stejně.

Prohnanému Donu Alfonsovi dojde, že by mohl potřebovat pomoc Despiny. Ta souhlasí, že by se dívky nyní neměly trápit ztrátou svých snoubenců a nechá si Donem Alfonsem představit dva své přátelé. Neboli převlečeného Ferranda a Guglielma.

V sextetu N. 13 se oba představují Despině, která je velmi kladně hodnotí. V tom okamžiku volají Despinu Fiordiligi a Dorabella. Don Alfonso se rychle schová. Když sestry přichází uzí Despinu v přítomnosti obou mužů. Netuší, že je to převlečený Ferrando a Guglielmo. Jsou situací rozrušeny a o přítomnost dvou cizích mužů nejeví vůbec žádný zájem. Vynadají jí, že je drzá a co dělá v jejich domě s dvěma cizími muži a nařídí jí, aby je ihned vyprovodila pryč. Ti se ovšem společně s Despinou nedají odbýt a ihned začnou dívkám podbíhat a vyjadřovat jim své city. Ty jsou ještě více rozčíleny. Odvolávají se na spravedlivé bohy a vyptávají se na původce této zrady. Myslím, že obě jsou přesvědčeny, že viníkem je Despina. Dívky jsou plné děsu i hněvu. Později prosí na dálku o odpuštění své milé a přísahají, že jejich srdce jsou nevinná. Přehnaná reakce je Despině podezřelá. Oproti ní z toho Ferrando i Guglielmo mají velkou radost, jelikož je to další důkaz věrnosti jejich snoubenek.

Do toho se vloží Don Alfonso. Sehraje s mladíky scénu, díky níž dívky uvěří, že jsou Albánci jeho přátelé. Ten se ptá Fiordiligi, co tak zlého se děje. Fiordiligi je rozhořčena, že po tak hrozných událostech a v takový den se objeví dva cizinci v jejím domě. Ti situaci vyostří tím, že začnou opět dívkám vyznávat svou náklonost a žádní o soucit.

Zde dojde u Fiordiligi k největší explozi hněvu. Je pobouřena jejich drzostí a v recitativu a árii N. 14 posílá oba muže pryč z jejího domu. Bojí se, aby i jen svou přítomností neznepokojili jejich srdce i jejich duše. Za marné považuje jakýkoliv pokus svést jejich duše či poskvrnit věrnost, kterou věnovaly svým drahým a jež budou uchovávat až do smrti, a to navzdory světu i osudu. Fiordiligi je přesvědčena o stálosti svého srdce, která je pevná jako skála, která odolá i bouřím. Duše, která je pevná ve víře i v lásce se též nedá obalamutit. A tento cit jejího srdce dle ní dokáže změnit jedině smrt. Prohlašuje se za příklad stálosti a žádná touha těchto dvou mužů jí nedokáže prolomit.

Dívky jsou na odchodu, zastaví je ovšem Don Alfonso a prosí je, aby se chovaly k jeho přátelům více mile. Fiordiligi stále plná hněvu až zoufalství je pohoršena tím, že by je vůbec měla vyslechnout. Guglielmo se začne odvážněji ujímat strategie Dona Alfonsa. Začne dívkám slibovat jejich věrnost, prosí je o jejich lásku a začne sebe a Ferranda vychvalovat, jak pohlední jsou. Tomu už dívky nedokážou naslouchat a odejdou.

Když se opětovně Dorabella a Fiordiligi vrací na scénu v N. 18 Finale jsou ztrápené tím, v jakém mžiku se dokázal změnit jejich úděl a svůj život přisuzují moři plnému trýzně. Dokud jim nevděčné hvězdy nechaly miláčky, nevěděly, co jsou to muka a strádání. V tom se ozvou křiky Ferranda a Guglielma, kteří se hrají domluvenou scénku o tom, že se chtějí otrávit a zemřít, aby uspokojily ty nevděčné. Dívky se zděsí. Don Alfonso jim to naoko rozmlouvá ovšem převlečení Ferrando a Guglielmo si to nenechají rozmluvit a vypijí falešný jed. Dívky se následně Dona Alfonsa ptají, zdali to byl jed, což jim Don Alfonso potvrdí se slovy, že velmi dobře účinný. Pro dívky je to tragická podívaná a začíná se v nich probouzet soucit, čehož Ferrando i Guglielmo využijí k tomu, aby dívky přiměly, aby k nim přišly blíže. Dívky jsou absolutně vtaženy do atmosféry, která panuje a zdá se jim, že tělo i duše začínají slábnout. Absolutně se vcítí do rolí mužů, kteří ovšem toto vše jen hrají.

I slunný paprsek se pro ně stává temným, jazyk a ret nemůže vyslovit slova. V tu chvíli ale jako kdyby se v dívkách zjevila odvaha a začnou přivolávat lidi na pomoc. Ovšem nikdo je neslyší. Rozhodnou se přivolat tedy Despinu. Ta po boku Dona Alfonsa potvrdí teorii, že muži jsou buďto již mrtví anebo brzy zemřou, pokud jim nepomohou. Dívky se ptají, jak mohou pomoci. Despina jim doporučí, aby jim rukama daly opory a mezitím zajde s Donem Alfonsem pro lékaře. Pro dívky je to obrovská zkouška, zatímco se oba muži baví nad komediální situací, která pro ně nastala. Dívky ji ovšem berou naprosto vážně a tragicky. Vidí před sebou dva umírající muže. S velkou pravděpodobností smrt ještě nikdy neviděly, a tak neví ani, co si pod tím představit. Možná si i představí, že přesně v takových bolestech mohou zemřít i jejich milí, což je pro ně hrozná představa. Ovšem lékař stále nepřichází a vypadá to, že mužům už dochází síly. Dívky si nejsou jisté, že ještě oba cizinci dýchají, a tak se začnou radit o tom, jak by jim mohly samy pomoci. Fiordiligi rozhodne, že by nebylo správné je opustit. Dorabella začne hodnotit jejich zajímavý vzhled a Fiordiligi usoudí, že by k nim mohly přistoupit blíže. Dorabella se zhrozí, že muž, u kterého stojí má studenou hlavu, Fiordiligi ji přitaká, že muž, u kterého stojí ona, též. Dorabella se zeptá na puls a Fiordiligi řekne, že ho necítí. Právě z toho je patrné, že Fiordiligi v životě puls nikomu nenahmatala, a tak ho nemůže cítit, jinak by totiž puls cítil musela v případě, kdy oba muži umírání pouze předstírají. Dívky soudí, že pokud nepřijde ihned pomoc, oba muži jistě zemřou a truchlí nad nimi, jací to jsou chudáčci a že jejich smrt by je rozplakala. To znepokojuje Ferranda i Guglielma, kteří vidí, jak jsou najednou dívky vlídnější.

Přichází lékař. Ve skutečnosti převlečená Despina. Začne mluvit jazyky, jimž dívky nerozumí. Don Alfonso ovšem Despinu vychvalování přeruší s tím, že je ale potřeba pomoci umírajícím a dívky se ihned ptají, co mají dělat. Převlečená Despina se začne ptát na detaily. Dívky lékaři poví, že požili arsenik, jenž vypili jedním douškem, a to vše z lásky k nim. Despina je uklidní, že všem předvede své schopnosti. Dívky vidí v rukách lékaře železo. Despina je ovšem opraví, že se jedná o kus magnetického kamene, který byl vynalezen v Německu a stal se slavným až ve Francii a následně jej použije. Ferrando s Guglielmem se začnou prapodivně třást a kroutit a do toho Despina dívky instruuje, jak mají správně držet mužům čelo. Dívky se cítí za celou situaci zodpovědné a hodlají se zhostit přiděleného úkolu co nejsvědomitěji.

Despina mužům napoví, že jsou již zachráněni před smrtí a ti se dle instrukcí přestanou třást. Dívky jsou rády, že jsou muži v pořádku a dle toho, že se přestali třást a začali se kolem sebe rozhlížet usuzují, že již nabírají síly. Též chválí zázračného lékaře, který má dle nich cenu zlata. V celé sehrané scéně muži pokračují. Tváří se, jak kdyby se probrali z kómatu. Vyptávají se, kde jsou a když uzří dívky, začnou je ihned připodobňovat svým bohyním. Despina s Donem Alfonsem dívky uklidňují, že to jsou pouze důsledky jedu, ovšem dívky, i když se snaží pochopit všechny okolnosti, tak ví, že chování mužů poškozují jejich čest. Těm opět celá situace přijde k smíchu, a tak žadoní dívky o smilování a chtějí, aby k nim dívky obrátily své krásné oči. Ty jsou ovšem již opravdu ve velkých rozpacích a nejsou si jisty, jak dlouho ještě dokážou odolávat. To oba muži vycítí a začnou po dívkách požadovat polibek, jinak předpovídají jistou smrt. Tuto „léčbu“ podporuje i Despina s Donem Alfonsem. Ovšem to je na Dorabellu s Fiordiligi opravdu moc. Pochopí, že zde se již nejedná o léčbu, ale citové požadavky dvou cizinců a ty ony rozhodně nechtějí vyplnit. Rozzlobí se, jsou plné hněvu a posílají oba otrávené zoufalce k ďáblu.

2. dějství

Despina se podivuje nad zvláštním přístupem obou dívek. Dívky se naopak podivují, co by od nich Despina chtěla. Vysvětlí jim, že jsou ženy, a tedy by měly brát lásku lehčeji. Fiordiligi se ohradí, že by jim navrhovala tedy pěkné věci. Rozhodně nechce získat pověst lehké ženy a snoubencům nehodlá způsobit trýzeň. Despina se opět pokusí podsunout dívkách cizince, ale Fiordiligi ji na to odvětlí, že jsou až moc odvážní a nerozpakovali se je dokonce chtít i políbit. To Despina nehodnotí jako neštěstí. Fiordiligi je unavená věčným odporem a trochu arogantně se Despiny zeptá, co by tedy podle ní měly s Dorabellou dělat. V árii N. 19 jim Despina vysvětluje jak by se ženy „správně“ měly chovat a následně se chválí, jak její slova na dívky působí.

V následujícím recitativu před duetem N. 20 je v přemýšlení dívek zásadní změna. Trochu si vezmou k srdci Despininy rady, i když nejsou zcela přesvědčeny o jejich správnosti. Po Despinině odchodu se Fiordiligi ptá Dorabellu, co na rady Despiny říká? Ta je ohromena pekelným duchem toho děvčete. Fiordiligi ji utvrdí v tom, že je Despina blázen a pokládá za nemožné následovat její rady.

Dorabella ji nařkne z toho, že to obrací celé naruby. V tom ji ale Fiordiligi přeruší, že naopak ona to vezme za správný konec. Nepovažuje přeci Dorabella za zločin od dvou zasnoubených dívek, aby dělaly takové věci? Dorabella se ohradí, že Despina neříká, že by dělaly něco špatného. Fiordiligi považuje za dostatečné zlo, že by se mluvilo o nich. Dorabella odvětí, že by se ale mohlo říct, že chodí za Despinou. Fiordiligi možná láká dobrodružství s cizinci, ovšem je překvapena, že její sestra tak snadno přistupuje na tuto myšlenku a rozhodne se s tím udělat krátký proces. Napomene ji, že má příliš obsáhlé svědomí a co by na to řekli jejich snoubenci? Dorabella se odmítá té myšlenky vzdát. Buďto by vztah do té doby skončily, anebo by snoubencům řekly, že chodí za Despinou. V tu chvíli Fiordiligi ovšem vytasí největší trumf. Nejspíše i to, co ji nejvíc k celé Despinině strategii brání. Co by na to řekla jejich srdce? Dorabella, která vidí sestřinu nerozhodnost, ji přesvědčí, že drobnou zábavou přeci neporuší jejich věrnost. Ta souhlasí, že tedy ať dělá, jak myslí, ale odmítá vzít zodpovědnost za případné vzniklé nesnáze. Dorabella nepřipouští, že by k něčemu takovému mohlo dojít. A ptá se, jak si ty dva narcisy rozdělí. Fiordiligi nechává rozhodnutí na Dorabelle, která si samozřejmě již vybrala, a to toho bruneta, jelikož jí připadá legrační. Fiordiligi se tedy bude smát a bude si dobírat blondýna. Vzdechajíc chce vzdechy toho druhého napodobovat a nazývat ho svým krásným pokladem. Ale přitom se tímto žertem bude bavit.

Don Alfonso posílá obě dívky do zahrady, kde na ně čekají cizinci, aby jim znovu vyjevili své tužby. Při tom služebnictvo nosí květiny. Po tom všem se dívky optají, co je to za maškarádu. Cizincům najednou jakoby schází odvaha, a tak je na popud Dona Alfonse dívky podpoří. Ti ovšem nevědí, co říct. Možná jsou oba muži ohromeni, že je Fiordiligi s Dorabellou najednou chtějí nechat promluvit. Don Alfonso s Despinou vezmou situaci pevně do svých rukou. V quartetu N.22 Don Alfonso požádá za muže o odpuštění a říká, že oba budou vyžadovat pouze to, co mohou a ne to, co chtějí. S Despinou usoudí, že nyní by se do sebe páry mohly zakoukat, ovšem nejsou si tím jisti a odchází.

Nyní zůstanou páry samy, ale jak začít. Nastává trapná chvíle, kdy ani jeden neví, co říct. Fiordiligi se odváží konstatováním, jak krásný den dnes mají, což jí Ferrando potvrdí s tím, že je dost teplo. Dorabella se začne rozplývat nad půvabem stromků a Guglielmo jí řekne, že má víc listů než plodů.

Konverzace stagnuje a Fiordiligi udělá tedy další krok a pozve Ferranda na procházku, ten souhlasí. Bokem zašeptá Guglielmovi, že přichází krize. Toho si ovšem Fiordiligi všimne a vyptává se, co mu říkal. Ten jen odvětví, že mu poradil, aby Dorabellu dobře bavil. I Dorabella s Guglielmem se jdou procházet. Fiordiligi s Ferrandem se vzdálí.

Během recitativu a duetu N. 23 se Dorabella oddá Guglielmovi. Guglielmo sice lituje Ferranda, ale potěšení s Dorabellou se nebrání. Zatím u Ferranda a Fiordiligi situace probíhá odlišně. Fiordiligi Ferranda odmítá a odhání ho pryč. Nedokáže si představit, že by něco takového svému Guglielmovi udělala.

V árii N. 24 se Ferrando snaží Fiordiligi přesvědčit, že její duše mu neodolá a aby odpověděla jeho touze a nejněžnější lásce. Avšak nemilosrdná Fiordiligi utíká, mlčí a odmítá ho.

Fiordiligi je opravdu vyvedena z míry. Do podobné situace se nikdy nedostala a není zřejmě schopna rozhodnout, co by si přála. Posílá ho pryč, pak prosí o sečkání. Nejlepší je ovšem pro ni, když odejde. Cítí svou slabost a neví, zdali je schopna ctnostně obstát v této zkoušce. Její vznět není výsledkem ctnostné lásky. Je to šílenství, trápení, výčitka, pokání, lehkomyšlnost, ničemnost a zrada. Proč jen Guglielmo je tak daleko? Fiordiligi již nyní před očima vidí jeho výhrůžky a rozhořčenost. V árii N. 25 prosí svého milého o slitování. Její věrnost zničí tu hanebnou choutku a její zápal. Kaje se, že zmizí vzpomínka, která v ní vyvolává stud a hrůzu. Též myslí, že Guglielmo, který nikdy nebyl nevěrný, by si zasloužil lepší odměnu (myšleno lepší partnerku) za svou čistotu a nazývá své srdce prázdné a nevděčné.

Ferrando s Guglielmem se setkají, Ferrando prohlašuje, že vyhráli sázku a referují si, jak jejich schůzky dopadly. Když Ferrando Guglielmovi poví, jak jeho Fiordiligi byla věrná, tak má Guglielmo nepokrytou radost, ovšem pro Ferranda tak radostnou zprávu nemá. Ten nemůže nevěře Dorabelly uvěřit a zuří. Guglielmo v árii N. 26 popisuje, že ženy jsou sice půvabné, ale dokážou vyzrát nad tolika muži, až tomu člověk nemůže uvěřit.

Ferrando ví, že se Don Alfonso se bude smát jeho hloupostí. Rád by se pomstil, avšak ví, že Dorabellu stále miluje. O tom mluví i ve své kavatině N. 27.

Don Alfonso prohlašuje, že toto je láska. Guglielmo Ferranda ještě pošouchne s tím, že přeci sám vidí, že jemu by být Fiordiligi nevěrná nemohla, jelikož má ve vztahu více zásluh. Následně Guglielmo požádá Dona Alfonsa o padesát dukátů, ovšem ten je nehodlá vyplatit, dokud nedokončí celou zkoušku.

Mezitím Despině Dorabella vypráví o svém nedávném zážitku s jedním z cizinců. Vchází Fiordiligi, která ihned zahrne výčitkami Despinu. Je přesvědčena, že kvůli té nešťastnici se nachází ve stavu, v jakém je. Dorabella s Despinou nechápou, co se stalo. Fiordiligi posílá k čertu sebe, Dorabellu, Despinu, Dona Alfonsa, cizince i všechny blázný co na světě jsou. Je velmi rozrušena. Přiznává, že miluje a její láska nepatří jen Guglielmovi. Dorabella se ujistí, že je zamilovaná do blondáčka, což jí Fiordiligi s politováním potvrdí. Dorabella se zaraduje, že budou obě nevěsty. V tom jí ale Fiordiligi zarazí, zdali nepomýšlela na jejich snoubence, kteří toho rána v zármutku odjeli. Zda si ještě pamatuje jejich pláč a věrnost. Osočí ji, že se naučila krutým citům, a tak se učinila jinou, nežli do té doby byla. Dorabella jí odvětví, zdali si je jista tím, že se jejich snoubenci vrátí a že je lepší mít něco než nic. Fiordiligi je plná myšlenek a velkých rozhodnutí. Bojí se návratu snoubenců, ale Dorabella jí uklidní, že v tu dobu už ony budou manželkami vzdálenými tisíce mil. Fiordiligi nechápe, jak se může proměnit cit srdce v jediném dni. Dorabella opakuje slova Despiny s tím, že jsou přeci ženy a ptá se Fiordiligi, jak ona tuto proměnu udělala. Ta se ovšem hodlá přemoci. Despina se jí vysměje, že nesvede nic, ale Fiordiligi jí to svým chováním chce dokázat. Dorabella ovšem ví, jak svou sestru přesvědčit a doporučí jí ustoupit.

V árii N. 28 Dorabella povídá o všech proměnách lásky. Následně s Despinou odchází.

Fiordiligi zůstává sama na všechna svá rozhodnutí. Neví, co si počít. Jak se vše spiklo, aby svedlo její srdce. Přiznává, že chybila, když se svěřila své sestře a služce s láskou k převlečenému Ferrandovi a věří, že ony mu vše vyradí, avšak ona se s ním již nikdy víc nehodlá setkat a sloužícím pohrozí vyhozením, pokud jej k ní nechají vstoupit. Guglielmo vše tajně sleduje a raduje se z věrnosti své snoubenky. Fiordiligi dostane nápad a nechá si zavolat Despinu, které poručí, aby si vzala klíč, který jí podává a bez odmlouvání jí přinesla z šatníku dva meče, dva klobouky a dva obleky jejich snoubenců. Zvědavá Despina se ptá nač to všechno, ale Fiordiligi ji napomene, ať se neptá.

Rozhodne se jít do bitevního pole za svými milými a doufá, že ji Dorabella bude následovat. Myslí si, že tímto činem zůstanou obě dívky nevinné. Poručí Despině, která přišla s věcmi, aby objednala šest koní a aby řekla Dorabelle, že s ní chce mluvit. Despině přijde, že Fiordiligi přišla o rozum. Ta opravdu jedná velmi zmatečně, ale věří, že to je jediné řešení. Zkouší si oblek a usoudí, že více jí sedí Ferrandův, zatímco Dorabelle jistě padne ten Guglielmův. Hodlá odjet za svými snoubenci, bojovat po jejich boku a bude-li to třeba, tak i zemřít. Nenávidí tu vojenskou výzbroj, která jí připomíná snoubence, kterého jí vzala. Guglielmo, stále vše sleduje a vychloubá se, že není možné najít lásku podobné této. Fiordiligi si nandá klobouk, podivuje se, jak jí změnil tvář a je odhodlána se vrátit jedině po boku svého snoubence.

V duetu N. 29 si Fiordiligi již představuje, jak se za okamžik ocitne v objetí svého věrného snoubence. Vstoupí před něj nepoznána v tom oděvu. Věří, že bude mít jeho krásné srdce radost, až ji pozná. Objeví se Ferrando a vyděračsky začne strádat, že on chudáček mezitím bolestí zemře. Fiordiligi se zhrozí co vidí, je zrazena a nařídí mu, aby odešel. Ferrando je ovšem neodbytný. V hloubi srdce ví, že i Fiordiligi je schopná jemu podlehnout a možná chce, aby si Guglielmo procházel stejnými pocity, jakými si nyní prochází i on sám. Vezme do ruky meč a chce po Fiordiligi, aby jím prořala jeho srdce. Pokud na to nemá sílu, ruku jí povede. Fiordiligi je nešťastná a utrápená. Při společném pohledu Fiordiligi ví, že její věrnost není stabilní a znovu posílá cizince pryč. Ptá se jej, co od ní žádá. Na to on odvětlí, že buďto její srdce anebo svou smrt. Fiordiligi ví, že už není dost silná a Ferrando na ni tlačí, aby svolila. Ta žádá Boha o radu. Ferrando nepřestává v nátlaku. Chce po Fiordiligi, aby k němu obrátila soucitné oko a on byl její mileneček i ženich. Žádá jí, ať nemešká. Ta podléhá. Dochází jí vše, co prvně říkala Dorabella a k převlečenému Ferrandovi pociťuje náklonost. Řekne cizinci, že vyhrál a ať si s ní dělá, co chce. Obejmou se a opětvují si sladké city. Následně odejde.

Bohužel i toto vše viděl Guglielmo a je vzteky bez sebe. Ferrando si ho dobírá. Jenže jak je potrestat. Don Alfonso ví. Vztít si je. Ferrando s Guglielmem by rádi našli dívky jiné, věrné. Ovšem jednak milují stále tyto a za druhé jim Don Alfonso vysvětlí, že „Tak to dělají všechny“.

Despina oznamuje vítězství. Dívky souhlasí se svatbou a ona tedy jde najít notáře. Stihne organizovat přípravu sálu ke svatbě i to, jak se svatebčané mají chovat. I Don Alfonso se raduje z hojnosti příprav. Pro sebe si Despina poví, že lepší komedii ještě neviděla. Svatebčané se radují a chtějí zdvojnásobit milou hudbu i sladký zpěv, aby se veselili ještě více. Páry si pochlebují, jaká mají krásná ústa, oči a jak jsou půvabní. Připijí si. Dívky a Ferrando si přejí, ať se ve skleničkách utopí všechny starosti a vzpomínky na minulost. Guglielmo vnitřně zuří a přál by si, aby dívky pily jed.

Don Alfonso konstatuje, že notář se svatební smlouvou je již připraven. Páry ho radostně zvou dál. Přichází Despina převlečená za notáře. Se vší grácií se uvede a představí výkon svého povolání. Představuje párům smlouvy, kde je psáno, že Fiordiligi si bere Sempronia a Dorabella Tizia a vypráví o věnu. V dlouhém monologu ji páry přerušují s tím, že jim jsou všechny okolnosti známe. Důvěřují mu a smlouvy chtějí ihned podepsat.

Z dálky se ozve víření bubnů a zpěv, který oslavuje vojenský život. Dívky i Ferrando s Guglielmem se vyděsí, co to je. Don Alfonso se jde podívat k oknu a s hrůzou konstatuje, že se navrátili jejich snoubenci, a právě se vyloďují. Dívky se vyděsí. Co nyní? Chtějí ihned schovat své ženichy. Don Alfonso jim radí, aby rozjasnily své líce, aby na nich nic nebylo poznat. Dívky jsou ovšem v křeči, ale snaží se uklidnit i když pomýšlí na situaci, co se stane, jestli jejich snoubenci odhalí ten podvod.

Odmaskování Ferrando a Guglielmo předstírají jakou radost mají z návratu ke svým milenkám a chtějí odměnit jejich věrnost. Všimnou si jejich sklíčenosti. Dívkám slova chybějí a věří, že pokud neumřou, tak to bude zázrak. Guglielmo si jde uložit vak a ve skříni uzří schovaného notáře. Despina situaci neusnadňuje, sundá si notářský převlek a odvětlí, že právě šla z plesu. Dívky nemohou uvěřit tomu, co vidí a nechápou to. Don Alfonso upustí na zem svatební smlouvu, čehož využijí oba snoubenci. Smlouvu seberou a prahnou po pomstě. Dívky žádají o odpuštění. Přiznávají se, že jsou smrtelně vinny, a tak žádají od mužů smrt. Vidí pozdě svou zradu, kterou učinily a žádají, aby jim muži mečem prořaly hrud', jenž nezaslouží slitování. Snoubenci se zeptají, co se stalo. Dívky se snaží vinu hodit na Despinu a Don Alfonsa. Ten ukáže na dveře, jimiž odešli cizinci a Ferrando s Guglielmem do nich vejdou. Dívky nechápou, proč Don Alfonso cizince prozradil.

Částečně převlečený Guglielmo s Ferrandem se dívkám představí ve svých převlecích jako cizinci. A zásluhy udělují i převleku Despiny za zázračného doktora. Dívky jsou ohromeny a myslí si, že bolest už nevydrží. Téměř jsou šílené, ale v tom se pokusí o poslední záchranu. Označují Dona Alfonsa za toho krutého, který je podvedl. Ten souhlasí, že je podvedl, ale z důvodu, aby snoubenci byli moudřejší. Odhalí jim celou sázku a přiměje je, aby se objali, když jsou manželé a všemu co se stalo se zasmáli, jelikož on už se smál dost. Dívky mužům slibují, že je odmění láskou a věrností. Ti jim věří, ale pokoušet už to nechtějí. Všichni opěvují šťastné lidi, kteří vidí vše z dobré stránky a nechávají se vést rozumem. To, co jiné rozpláče bude těmto lidem důvodem k smíchu, a i uprostřed bouře najdou krásný klid.

3. Představitelky role Fiordiligi

V této kapitole jsem oslovila přední české operní pěvkyně, které v nejnovější době ztvárnily roli Fiordiligi či ji připravují. Představím je v krátkém životopise, který se délkou liší dle dostupných informací a množstvím zkušeností. Stěžejní a inovativní částí je ovšem dotazník, ve kterém pěvkyně poskytují osobní pohled na roli Fiordiligi. Ten není u dvou pěvkyně kompletní (Marie Fajtová a Kateřina Kněžíková) a to z důvodů, že pěvkyně nedisponovaly dostatečným množstvím informací či času na zodpovězení všech otázek.

3. 1 Marie Fajtová

„Sopranistka Marie Fajtová vystudovala na Pražské konzervatoři hru na klavír (1992–1998) a poté operní zpěv u profesora Jiřího Kotouče (1998–2003). V současnosti se zdokonaluje rovněž u americké sopranistky Nancy Henninger. V roce 2004 se stala finalistkou Mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka, kde obdržela cenu Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK. V roce 2008 získala hlavní cenu v Mezinárodní pěvecké soutěži Barbary Hendricks ve Štrasburku.

V sezoně 2005/2006 byla členkou Divadla J. K. Tyla v Plzni, kde ztvárnila Norinu (Donizetti: Don Pasquale) a Fiordiligi (Mozart: Così fan tutte). Od sezony 2006/2007 je sólistkou Opery Národního divadla v Praze. Zde do svého repertoáru přidala další velké role, jako jsou Mozartova Donna Elvíra a Donna Anna (Don Giovanni), Zuzanka a Hraběnka (Figarova svatba), Pamina (Kouzelná flétna) a Arminda (La finta giardiniera) nebo Violetta (Verdi: La traviata), Frasquita (Bizet: Carmen), Armida (Händel: Rinaldo), Adina (Donizetti: Nápoj lásky), Antonia (Offenbach: Hoffmannovy povídky), Penelope (Britten: Gloriana), Eurydika (Gluck: Orfeus a Eurydika), Karolina (Smetana: Dvě vdovy) či Belliniho Norma. Hostovala na dalších českých scénách včetně Státní opery Praha (Violetta) a Národního divadla Brno (Lauretta, Puccini: Gianni Schicchi a Nedda, Leoncavallo: Komedianti).

V zahraničí se představila jako Zuzanka a Pamina na turné v Japonsku, jako Violetta v německém Regensburgu a Mannheimu a jako Markéta (Gounod: Faust) ve Finské národní opeře. V titulní roli Pergolesiho opery La serva padrona účinkovala ve Finsku a ve Francii. S inscenací Opery Národního divadla Rinaldo úspěšně hostovala ve francouzském Caen, Rennes, v Lucemburku a v L'Opéra Royal de Versailles.

Významnou součástí jejího uměleckého působení tvoří barokní hudba, především ve spolupráci se soubory Capella Regia Praha, Collegium Marianum, Collegium 1704 a Camerata Nova. V roce 2006 vytvořila titulní roli v Händelově Alcině pro festival ve Valticích a na Mezinárodním hudebním festivalu Český Krumlov zpívala Serpinu v La serva padrona.

Vystoupila také jako Angelica (Vivaldi: Orlando furioso) a Agenore (Bononcini: Astarto) a na MHF Pražské jaro 2004 se představila jako Primislao v barokním pasticcii Praga nascente da Libussa e Primislao.

V roce 2014 vystoupila na Pražském jaru opět; spolu s Wihanovým kvartetem přednesla skladbu významného soudobého autora Jana Klusáka La jolie rousse. Koncertovala v mnoha evropských zemích (Španělsko, Polsko, Německo, Holandsko ad.), v Japonsku i v africké Ceutě.¹⁸

3. 1. 1 Dotazník s Marií Fajtovou¹⁹

1. Jak jste se dostala ke ztvárnění role Fiordiligi, v jakých divadlech a kolik Vám bylo let?

„První inscenaci Così fan tutte jsem zpívala v DJKT v Plzni. Dirigoval Jiří Štrunc a režírovala Jana Kališová. Nejsem si jistá, ale myslím, že mi tehdy bylo asi 28 let. Podruhé jsem Fiordiligi zpívala již jako členka ND a bylo to ve Stavovském divadle. Představení dirigoval Robert Jindra a režíroval jej Martin Čičvák. Bylo mi 31, byla jsem těhotná a zároveň s touto inscenací jsem ve stejnou dobu zkoušela Markétku v Helsinkách.“

¹⁸ Marie Fajtová. *Národní divadlo* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/marie-fajtova-1606159>

¹⁹ Z korespondence s Marií Fajtovou 29. 1. 2020 před Messenger.

2. Jednalo se o inscenace klasické, či nějakým způsobem inovativní?

„V Plzni to byla spíš klasická inscenace, oproti tomu pod vedením pana Čičváka se v ND jednalo o alternativní inscenaci.“

4. Jaký je podle Vás vztah mezi Fiordiligi a Guglielmem? Proč nakonec podlehne převlečenému Ferrandovi?

„Výkladů může být spousta. Motivace jsou u různých lidí různé. V tom je krása a barevnost světa. Na první dobrou by se dalo spekulovat o tom, že jí možná vztah s Guglielmem nenaplňoval. Nebo trpěla odloučením a samotou. Ferrando ji mohl vydírat, manipulovat, nebo dokonce opít, aby vyhrál sázku. Též mohla vědět, že jde o Ferranda a protože po něm už dřív toužila, ráda mu podlehla. Tento příběh má obrovské množství variant. Dalo by se o něm diskutovat hodiny.“

5. Je podle Vás tato role pěvecky obtížná? Pokud ano, v čem tkví její obtížnost? Máte při posouzení obtížnosti na mysli spíše jednotlivou pasáž či zvládnutí role jako celek?

„Bez výborné techniky tato role zazpívat nejde. Takže kdo si „ulítává“ na pěveckých manýrech, barvení, zpívání z krku bez opory atd., narazí. Ostatně jako u každé Mozartovské role. A je jedno jde-li jen o árii, nebo o celou roli.“

6. Co by neměla pěvkyně podcenit při práci na této roli?

„Techniku. Poctivé zvládnutí řemesla.“

7. Jaký hlasový typ by podle Vás měla Fiordiligi být?

„Takový, aby byl kompatibilní s ostatními rolemi. Koloratury musí umět zazpívat každý.“

9. Jaký přínos by mohla mít pro mladou začínající pěvkyni?

„Předpokládám, že začínající se myslí někdo, kdo má za sebou aspoň konzervatoř. Obecně každá interpretace na jevišti je přínosem. Tahle role člověka naučí si správně rozvrhnout síly, přecházet z recitativů do árií, vnímat kolegy v ansámblech, dobře se vypořádat s různými tessiturami a velkým rozsahem.“

3. 2 Barbora Řeřichová

„Barbora Řeřichová (roz. Perná) se narodila v Hradci Králové. Po absolvování Pražské konzervatoře ve třídě Jiřiny Markové-Krystlíkové pokračovala ve studiu zpěvu na Akademii múzických umění u Magdalény Hajóssyové. Již během studií na konzervatoři hostovala v Národním divadle moravskoslezském jako Arsinda (Traettův Potulný rytíř), Barbarina (Mozartova Figarova svatba v přebásnění Jaromíra Nohavici) a Sophie (Massenetův Werther).

Od sezóny 2012/2013 ztvárnila operetní role Eurydiky (Offenbachův Orfeus v podsvětí) a Barbary (Straussova Noc v Benátkách), titulní roli Martinů Mirandoliny a dále také Karolky (Janáčkova Její pastorkyňa). Na začátku této sezóny se představila jako Servilia (Mozartova La clemenza di Tito).

V Divadle J. K. Tyla v Plzni hostovala jako Musetta (Pucciniho Bohéma) a Terinka (Dvořákův Jakobín), v ND v Praze momentálně hostuje jako Barbarina (Mozartova Figarova svatba), První žnec (Smetanova Libuše) a připravuje se na roli Amora (Offenbachův Orfeus v podsvětí).

Jako sólistka Dětské opery Praha vystoupila na EXPU 2005 v japonském Aichi, představila se také v Bayreuthu, ve Vídni a v pařížské Opeře Bastille. Je laureátkou a držitelkou mnoha prvních cen na tuzemských i mezinárodních soutěžích (Pražský pěvec, Duškova pěvecká soutěž, Soutěžní přehlídka konzervatoří). V roce 2009 se stala absolutní vítězkou (Grand Prix) na soutěži Pražský pěvec. V roce 2010 získala na mezinárodní soutěži Juventus cantí ve slovenských Vráblich první cenu v kategorii do 30 let a zvláštní Cenu za interpretaci. V roce 2010 získala na Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech první cenu a řadu dalších ocenění (Cena Národního divadla, Cena Státní opery Praha, Cena hlasového centra, Cena Galerie Miro, Cena dirigenta Františka Drse, Cena Nadačního fondu pro mladé umělce A. Dvořáka a Cena Jarmily Novotné).

V minulosti se účastnila pěveckých kurzů v Riva del Garda u Miety Sighele a Veriana Luchettiho. V únoru letošního roku absolvovala mistrovské kurzy Josého Cury s následným pozváním v rámci koncertní sezóny 2016/2017 u Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK.²⁰

3. 2. 1 Dotazník s Barborou Řeřichovou²¹

1. Jak jste se dostala ke ztvárnění role Fiordiligi (předzpívání, angažmá...) a kolik Vám bylo let?

„Jela jsem do Olomouce přezpívat na roli Jenůfy. Tu jsem dostala a jako bonus k ní i roli Fiordiligi. Bylo 28/29 let.“

2. V jakém divadle/ divadlech jste roli ztvárnila? Jednalo se o inscenaci klasickou či nějakým způsobem inovativní?

„Fiordiligi jsem ztvárnila v Moravském divadle Olomouc, které se posléze stalo i mým domovským divadlem. Zazpívala jsem si ji také ve Stavovském divadle v Praze, kde jsme s naším souborem v rámci Opera festivalu 2020 hostovali. Řekla bych, že naše inscenace, jejíž režie se zhostila Andrea Hlinková je spíše klasická, byť má i modernější prvky. Je hravá, provokativní – v nejlepším slova smyslu a diváka dle reakcí baví.“

3. Jak byste Fiordiligi charakterizovala?

„Fiordiligi jsem vnímala jako znuřenou paničku, která si ve své „zlaté kleci“ proplouvá životem, je malicherná a vlastně moc neví, co se sebou. Když jsem ale měla možnost ztvárnit Fiordiligi, utvořila jsem si na ni úplně jiný pohled. Okamžitě mi přirostla k srdci a vnímám ji jako jednu ze zásadních postav, které jsem měla tu čest zpívat. Je velice temperamentní, impulsivní a zábavná – se všemi ženskými vrtochy.“

4. Jaký je podle Vás vztah mezi Fiordiligi a Guglielmem? Proč nakonec podlehne převlečenému Ferrandovi?

„S Guglielmem mají jistě krásný vztah, láskyplný. Trvá ale delší dobu a řekla bych, že něco postrádá a oba tak trochu hledají coby. A proč podlehne Ferrandovi? Těžko říct.“

²⁰ Barbora Řeřichová. *Národní divadlo moravskoslezské* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://www.ndm.cz/cz/osoba/1640-reichova-barbora.html>

²¹ Z korespondence s Barborou Řeřichovou 1. 2. 2021 přes Messenger.

Záleží na pojetí. Možná to udělá natruc, jelikož tu lest prokoukla, nebo je prostě taková. Možná k ní dlouho nebyl nikdo tak pozorný, možná jen nechce „zůstat sama“ a možná je to prostě vrtošivá ženská, která skvěle demonstruje ono „così fan tutte“.

5. Je podle Vás tato role pěvecky obtížná? Pokud ano, v čem tkví její obtížnost? (Máte při posouzení obtížnosti na mysli spíše jednotlivou pasáž či zvládnutí role jako celek?)

„Každá role má svá úskalí a každému „sedí“ něco jiného. Já jsem s Fiordiligi přišla do kontaktu, řekla bych, v pravý čas a moc ráda ji zpívám. Pořád je to ale Mozart, kterého vnímám jako jednoho z nejobtížnějších skladatelů vůbec, co se pěvecké techniky týče. Svou průzračností neodpustí žádný „kiks“, podjetí tónu, nesprávné nasazení, dynamiku... A v tom podle mě tkví obtížnost této role.“

6. Co by neměla pěvkyně podcenit při práci na této roli?

„Pěvkyně musí plně ovládat svůj hlas a být přesvědčivá ve všech rejstřících. Nepřepálit „dramatické“ části a udržet si lehkost, přitom jistotu projevu.“

7. Jaký hlasový typ by podle Vás měla Fiordiligi být?

„Na tuhle otázku bych odpověděla tou předchozí. Tady u nás je ošemetné škatulkovat a já se do toho pouštět nechci. Mnohdy mám totiž odlišný názor než jiní.“

8. Jaký přínos pro Vás tato role měla?

„S Fiordiligi u mě přišlo jedno velké „aha“. Naučila mě krotit emoce, používat záložní dech a zůstat bdělá.“

9. Jaký přínos by mohla mít pro mladou začínající pěvkyni?

„Upřímně si nemyslím, že je tato role vhodná pro mladou, začínající pěvkyni. Otázkou ovšem je, jak je tato mladá, začínající pěvkyně vybavena technicky a jaké má pro tuto roli dispozice.“

3. 3 Pavla Vychodilová

„Pavla Vykopalová absolvovala Státní konzervatoř v Praze. Již během studií spolupracovala s Operou Mozart. Následovalo angažmá v plzeňské opeře, kde ztvárnila mimo jiné i titulní roli v Purcellově opeře *Dido a Aeneas*. Pěvecky se dále zdokonalovala u prof. Jiřího Kotouče v oboru mezzosoprán. V roce 2006 plynule přešla na sopránový obor a pokračuje v soukromých hodinách u prof. Marie Urbanové. Její repertoár sahá od barokní k romantické opeře, zahrnuje oratorní, kantátovou i písňovou tvorbu napříč slohy až k hudbě 20. století. Koncertně zpívala *Ruggiera (Alcina)*, *Bertarida (Rodelinda)*, *Rinalda (Rinaldo)* v Händelových operách, *Elisu (Bonononcini: Astarto)* a na scéně SOP *Alcinu (Vivaldi: Orlando furioso)*.

Od roku 1999 je stálým hostem Národního divadla v Praze, kde se představila téměř ve všech stěžejních rolích Mozartových oper, např.: *Zerlina*, *Donna Elvira*, *Pamina*, *Fiordiligi*, *Vitellia*, *Contessa*. Dále vystoupila jako *Mařenka (Smetana: Prodaná nevěsta)*, *Paskalina (Martinů: Hry o Marii)*, *Antonia (Offenbach: Hoffmannovy povídky)*, *Jenůfa (Janáček: Její pastorkyňa)*. V roce 2003 úspěšně debutovala jako *Karolka (L. Janáček: Její pastorkyňa)* v pařížském *Théâtre du Châtelet*. Jako stálý host Státní opery Praha vystoupila jako *Beatrice (Berlioz: Beatrice et Benedict)*, *Rosina (Rossini: Barbiere di Siviglia)*, *Pamina (Mozart: Die Zauberflöte)*.

Nyní pravidelně hostuje v rolích *Rusalky (Dvořák: Rusalka)*, *Desdemony (Verdi: Otello)* a *Mimi (Puccini: La Bohème)*. Od ledna 2009 je členkou Národního divadla Brno. Zde vystupuje jako *Mařenka* v Havelkově inscenaci *Prodané nevěsty*. Tato role jí vynesla nominaci na prestižní cenu *Thálie* za rok 2006. K dalším rolím patří *Lauretta (Puccini: Gianni Schicchi)*, *Nedda (Leoncavallo: I Pagliacci)*, *Juliette (Martinů: Juliette)*, *Liu (Puccini: Turandot)*, *Micaela (Bizet: Carmen)*, *Rusalka (Dvořák: Rusalka)*, *Jenůfa (Janáček: Její pastorkyňa)*, *Míla (Janáček: Osud)* a *Rosalinda (Strauss: Die Fledermaus)*.

Bohatá je rovněž její koncertní činnost doma i v zahraničí, do níž patří duchovní i písňová hudba. Na četných koncertech a operních představeních spolupracovala s významnými českými i zahraničními dirigenty, jakými jsou Jiří Bělohlávek, Jiří Kout, Petr Vronský, Petr Altrichter, Kaspar Zehnder, Oliver Dohnányi, Sylvain Cambreling, Leopold Hager, Eliahu Inbal nebo Ascher Fisch. Na koncertních pódíích vystupovala s Českou filharmonií, Symfonickým orchestrem hl. m. Prahy FOK, Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu, Czech Virtuosi či Filharmonie Brno.

Na podzim 2011 nastudovala s velkým úspěchem roli Jenůfy v koprodukční inscenaci tří francouzských divadel (Rennes, Limoges a Reims). V červnu 2012 vystoupila s Českou filharmonií v cyklu písní Shéhérazade (M. Ravel) a se sopránovým sólem v symfonii Kaddish (L. Bernstein). V roce 2012 byla nominována na cenu Thálie za roli Míly v Janáčkově Osudu. Podílela se také na několika nahrávkách, ke kterým patří Česká mše vánoční J. J. Ryby (Multisonic), Lenora A. Rejchy (Orfeo) a skladby pro varhany (Irena Chřibková) a zpěv Bedřicha Antonína Wiedermanna (Rosa).“²²

3. 3. 1 Dotazník s Pavlou Vychodilovou²³

1. Jak jste se dostala ke ztvárnění role Fiordiligi (předzpívání, angažmá...) a kolik Vám bylo let?

„Byla jsem vždy oslovena vedením divadla. Bylo mi 38 let.“

2. V jakém divadle/ divadlech jste roli ztvárnila? Jednalo se o inscenaci klasickou či nějakým způsobem inovativní?

„Roli Fiordiligi jsem ztvárnila dvakrát. V Národním divadle v Praze a v Národním divadle v Brně. Vždy to byly inscenace inovativní.“

3. Jak byste Fiordiligi charakterizovala?

„Fiordiligi je o trochu sečtější a vyzrálejší než její sestra Dorabella. Jsou to dívky z lepší rodiny, které se však nudí.“

²² Pavla Vykopalová. *Národní divadlo moravskoslezské* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://www.ndm.cz/cz/osoba/5554-vykopalova-pavla.html>

²³ Z korespondence s Pavlou Vychodilovou 1. 2. 2021 přes Messenger.

4. Jaký je podle Vás vztah mezi Fiordiligi a Guglielmem? Proč nakonec podlehne převlečenému Ferrandovi?

„V této opeře bych nehledala hluboké, osudové lásky. Dle mého názoru i Mozart tuto operu komponoval jako komedii pro pobavení a ukázkou tehdejší povrchní společnosti. Ferrando je emotivnější a citlivější než Guglielmo a proto může být Fiordiligi bližší.“

5. Je podle Vás tato role pěvecky obtížná? Pokud ano, v čem tkví její obtížnost? (Máte při posouzení obtížnosti na mysli spíše jednotlivou pasáž či zvládnutí role jako celek?)

„Tato role patří k obtížnějším, a to zvláště pro velký hlasový rozsah. Pěvkyně musí být dobře technicky vybavena. Také herecky a výrazově je Fiordiligi barevnější než její sestra Dorabella.“

6. Co by neměla pěvkyně podcenit při práci na této roli?

„Měla by být vybavena dobrou pěveckou technikou. Jedná se o roli náročnou nejen pěvecky, ale i svou délkou a ansámblovým zpěvem.“

7. Jaký hlasový typ by podle Vás měla Fiordiligi být?

„To je velmi individuální, záleží na dispozicích zpěvačky.“

8. Jaký přínos pro Vás tato role měla?

„Jako začínající pěvkyně jsem zpívala ve dvou inscenacích (Státní opera Praha a Národní divadlo Praha) roli Dorabelly. Mohu tedy posoudit, že role Fiordiligi je mnohonásobně těžší, pěvecky i výrazově. Fiordiligi mě naučila šetřit síly, abych mohla kvalitně projít celým představením.“

9. Jaký přínos by mohla mít pro mladou začínající pěvkyni?

„Pokud jde o zpěvačku velmi mladou a začínající, určitě by k této roli měla dozrát. Začala bych jinými Mozartovými party a pak bude Fiordiligi přínosem.“

3. 4 Jana Šrejma Kačírková

„Jana Šrejma Kačírková debutovala v Národním divadle v Praze v roce 2010 jako Adina (Nápoj lásky). Narodila se v Českých Budějovicích, v roce 2006 absolvovala Pražskou konzervatoř. V době studií získala řadu ocenění na Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech. V letech 2006–2010 byla stálým hostem v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě, v letech 2010-2016 zde působila ve stálém angažmá. Vytvořila zde řadu rolí jako Mozartova Fiordiligi (*Così fan tutte*), Královna noci (*Kouzelná flétna*), Zuzanka (*Figarova svatba*) a Donna Anna (*Don Giovanni*), Zerbinetta (*R. Strauss: Ariadna na Naxu*), Mara (*M. Tutino: Vlčice*), Nedda (*Leoncavallo: Komedianti*), Markétka (*Gounod: Faust*), Violetta (*Verdi: La traviata*), Lisette (*Puccini: Vlaštovka*), Smetanova Jitka (*Dalibor*) a Mařenka (*Prodaná nevěsta*), Anne Trulove (*Stravinskij: Život prostopášníka*), Donizettiho Anna Bolena, Maria Stuarda a Elisabetta (*Roberto Devereux*), Julie (*Gounod: Romeo a Julie*) a Elvíra (*Verdi: Ernani*).

Od roku 2016 je sólistkou Národního divadla Brno. V Národním divadle v Praze debutovala v prosinci 2010 rolí Adiny (*Donizetti: Nápoj lásky*) a od té doby zde účinkovala mj. jako Mozartova Konstance (*Únos ze serailu*), Zuzanka a Hraběnka (*Figarova svatba*) a Donna Anna (*Don Giovanni*).

Je rovněž hostem řady významných mezinárodních festivalů a operních scén; vystupovala na letním festivalu v italském Ercolanu v roli Elisetty (*Cimarosa: Matrimonio segreto*), v Teatro Politeama Greca v Lecce jako Lauretta (*Puccini: Gianni Schicchi*), na festivalu Pafos Afrodite na Kypru, na mezinárodních hudebních festivalech Pražské jaro a Smetanova Litomyšl. Na MHF Český Krumlov se představila v roli Donny Anny (*Don Giovanni*) a Neddy (*Leoncavallo: Komedianti*), kdy účinkovala společně s José Curou v roli Cania. Je držitelkou tří ocenění Thálie. V roce 2013 získala čestnou cenu festivalu Opera 2013 „Libuška“ za mimořádnou interpretaci role Gildy (*Verdi: Rigoletto*), Cenu Thálie 2012 za ztvárnění role Julie (*Gounod: Romeo a Julie*) a Cenu Thálie 2013 za ztvárnění titulní role Donizettiho Anny Boleny v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě.“²⁴

²⁴ Jana Šrejma Kačírková. *Národní divadlo* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/jana-srejma-kacirkova-1607827>

3. 4. 1 Dotazník s Janou Šrejma Kačirkovou²⁵

1. Jak jste se dostala ke ztvárnění role Fiordiligi (předzpívání, angažmá...) a kolik Vám bylo let?

„Získala jsem cenu Národního divadla moravskoslezského v Ostravě, tak jsem tam jela předzpívat. Dostala jsem roli Lízy, což byla Fiordiligi v přebásnění Jarka Nohavici. Byla to jedna z mých prvních rolí, bylo mi 24 let.“

2. V jakém divadle/ divadlech jste roli ztvárnila? Jednalo se o inscenaci klasickou či nějakým způsobem inovativní?

„První inscenace byla v Ostravě, tedy česky, druhá v Národním divadle v Bratislavě a třetí v národním divadle v Brně. Všechny inscenace byly celkem moderní a měla jsem je ráda. I když nebyly klasické, měly hlavu a patu a spoustu emocí.“

3. Jak byste Fiordiligi charakterizovala?

„Moje Fiordiligi byla pevná jako skála, trochu upjatá, ale poctivá a pravdivá. A milující...“

4. Jaký je podle Vás vztah mezi Fiordiligi a Guglielmem? Proč nakonec podlehne převlečenému Ferrandovi?

„To záleží na pojetí. Může být zamilovaná do Guglielma a může poznat, že jsou to jejich kluci a testují je, tak se nechá vtáhnout do hry, která jí ovšem přerůstá přes hlavu a neplánovaně se zamiluje do Ferranda. Nebo hru nepoznává, ale něco ji k tomu neznámému přitahuje, i když se dlouho brání. Každopádně Fiordiligi se snaží být poctivá a věrná.“

5. Je podle Vás tato role pěvecky obtížná? Pokud ano, v čem tkví její obtížnost? (Máte při posouzení obtížnosti na mysli spíše jednotlivou pasáž či zvládnutí role jako celek?)

²⁵ Z korespondence s Janou Šrejma Kačirkovou 8. 2. 2021 přes Messenger.

„Role Fiordiligi je obtížná ve svém rozsahu. Musí mít v hlase lehkost, ale i razanci. Nejobtížnější jsou na roli velké intervalové skoky a pak výdrž a napětí v druhé árii Per pieta...“

6. Co by neměla pěvkyně podcenit při práci na této roli?

„Neměla by, alespoň podle mě, zapomenout na to, že je to Mozart, to znamená, nezatěžkávat tóny, zpívat s lehkostí a výrazem.“

7. Jaký hlasový typ by podle Vás měla Fiordiligi být?

„Dramatická koloratura. Mohou jí zpívat i lehčí hlasy s tmavší barvou.“

8. Jaký přínos pro Vás tato role měla?

„Je to Mozart, který, jak se správně říká, je hlasová hygiena. Mě se tato role vždycky zpívala moc dobře, přirozeně, nemusela jsem nic moc vymýšlet. Navíc jsem milovala i Nohavicův překlad a byl to můj velký vstup na profesionální jeviště, takže to byla i velká inspirace a navnazení do další krásné práce, která měla přijít...“

9. Jaký přínos by mohla mít pro mladou začínající pěvkyni?

„Role Fiordiligi má mnoho různých poloh a úkolů, které pěvkyně musí zdolat, aby se v ní cítila dobře. Jsou tam pomalé pasáže, rychlé, extrémní skoky, velká škála dynamik, zároveň cvičení dechu a nervů v poslední árii. Myslím, že je to velká škola a zároveň velmi radostná práce.“

3. 5 Lucie Vagenknechtová

„Sopranistka Lucie Vagenknechtová pochází z Turnova. V roce 2012 absolvovala Konzervatoř Pardubice ve třídě Miloslava Stříteského a v roce 2018 pražskou Akademii múzických umění v Praze pod vedením Romana Janála. Spolupracuje také s Jarmilou Chaloupkovou a s italským pedagogem Antoniem Carangelem. Lucie je laureátkou několika soutěží včetně Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech, kde v roce 2017 získala 2. cenu.“

Vystupovala s Komorní filharmonií Pardubice, s Filharmonií Hradec Králové, s orchestrem Severočeského divadla opery a baletu, s Karlovarským symfonickým orchestrem a Moravskou filharmonií Olomouc a představila se na několika festivalech včetně Smetanovy Litomyšle.

V Divadle J. K. Tyla v Plzni hostovala v roli Zdeňky v inscenaci Janáčkova Zápisků z mizelého, v Divadle F. X. Šaldy jako Papagena (Mozart: Kouzelná flétna), ve Slezském divadle v Opavě jako Orffova Chytračka a v Severočeském divadle opery a baletu v Ústí nad Labem v roli 2. dámy a 2. chlapce (Mozart: Kouzelná flétna).²⁶

„Lucie měla v říjnu 2019 svůj mezinárodní debut s Londýnským symfonickým orchestrem pod taktovkou Kazushi Ono v Babican Centre v Londýně (L. Janáček – Glagolská mše), který v přímém přenosu vysílala televize Mezzo Live.“²⁷

3. 5. 1 Dotazník s Lucií Vagenknechtovou²⁸

1. Jak jste se dostala ke ztvárnění role Fiordiligi (předzpívání, angažmá...) a kolik Vám bylo let?

„Roli Fiordiligi jsem ztvárnila v rámci studia na Akademii múzických umění v Praze v roce 2018 a byla mi přidělena pedagogy katedry zpěvu a operní režie. Bylo mi 27 let.“

2. V jakém divadle/ divadlech jste roli ztvárnila? Jednalo se o inscenaci klasickou či nějakým způsobem inovativní?

„Naše provedení opery *Così fan tutte* se uskutečnilo v divadle DISK. Jednalo se o moderní pojetí a příběh zasazen do blízké budoucnosti.“

²⁶ Lucie Vagenknechtová. *Národní divadlo* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/lucie-vagenknechtova-1610944>

²⁷ Lucie Vagenknechtová. *Lucie Vagenknechtová* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://lucievagenknechtova.cz/o-mne/>

²⁸ Z korespondence s Lucií Vagenknechtovou 8. 2. 2021 přes WhatsApp.

3. Jak byste Fiordiligi charakterizovala?

„Vycházím-li z naší nastudované inscenace, tak Fiordiligi vnímám jako ženu, která má jasnou představu o tom, jak má její život („správný a ideální“) vypadat. Vše musí být dokonale promyšlené a rozplánované. Pro okolí může působit až upjatě a arogantně, ale je to spíše odhodlání jít si za svou představou a snaha o perfekcionismus. Její životní plány jsou narušeny ve chvíli, kdy její partner odchází do „války“ (domluvená lest na sestry). Dlouho odolává svodům cizince (maskovaného Ferranda), ale nakonec se její životní „itinerář“ (nalinkovaná budoucnost) hroutí a ona Ferrandovi podlehne. Uvolněná Fiordiligi (naprosto jiná, než jsme ji znali do teď) si uvědomí co udělala až ve chvíli, kdy se „navrací“ Guglielmo a ona zjistí, že vše byla jen lest. Odehrává se v ní lítost, vztek, zklamání a doufá, že ji Guglielmo odpustí.“

4. Jaký je podle Vás vztah mezi Fiordiligi a Guglielmem? Proč nakonec podlehne převlečenému Ferrandovi?

„Myslím si, že vztah mezi Fiordiligi a Guglielmem je spíše racionální. Guglielmo zapadá do Fiordiliginy představy o dokonalém životě, ta je svou ideou natolik pohlcená, že ani není schopna k tomuto vztahu přistupovat jinak. Ferrando v ní zažehne vášeň a emoce, které nezná, proto mu podlehne.“

5. Je podle Vás tato role pěvecky obtížná? Pokud ano, v čem tkví její obtížnost? (Máte při posouzení obtížnosti na mysli spíše jednotlivou pasáž či zvládnutí role jako celek?)

„Z mého pohledu je role pěvecky obtížná. Pokud mluvíme o jednotlivých pasážích, tak se v partu objevují krátké koloratury a melodie se pohybuje z velké části na mých přechodových tónech. Role Fiordiligi má více výrazových poloh a během opery je poměrně dost vypjatých míst (jak emočně, tak pěvecky), proto je naprosto zásadní správné rozložení sil.“

6. Co by neměla pěvkyně podcenit při práci na této roli?

„Určitě včasnou a důkladnou pěveckou přípravu, aby se pěvkyni role usadila.“

7. Jaký hlasový typ by podle Vás měla Fiordiligi být?

„Lyrický soprán.“

8. Jaký přínos pro Vás tato role měla?

„Tato role pro mě z pěveckého pohledu nebyl vůbec jednoduchý úkol, ale zastávám názor, že náročné úkoly člověka posunují vpřed a v tom vidím hlavní přínos.“

9. Jaký přínos by mohla mít pro mladou začínající pěvkyni?

„Myslím si, že tato role může začínající pěvkyni přinést nenahraditelnou zkušenost jak pěveckou (co se týče náročného partu), tak hereckou.“

3. 6 Lucie Kaňková

„Sopranistka Lucie Kaňková studovala zpěv v Operním studiu ve švýcarském Bielu pod vedením profesorky Barbary Locher a od září 2016 pokračovala vedle koncertní činnosti ve studiu také pod vedením prof. Barbary Locher na univerzitě v Luzernu. V roce 2017 započala Lucie Kaňková doktorské studium na pražské HAMU.

Lucie Kaňková je nositelkou mnoha cen: např. je laureátkou soutěže Nico Dostala v Korneuburgu u Vídně, Mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka v Karlových Varech, kam se po zisku 2. místa v kategorii Junior a zisku dalších 5 ocenění, v následujícím roce zde vyhrála hlavní kategorii Opera a získala i 8 dalších ocenění, včetně smluv s divadly, orchestry a festivaly. Dále je laureátkou soutěže American International Czech & Slovak Voice Competition v USA, soutěže Nadace Bohuslava Martinů, nejnověji i soutěže Bologna International Vocal Competition v Itálii a vítězkou soutěže Opernspiele Munot ve Švýcarsku.

V sezóně 2014/15 byla Lucie Kaňková angažována v Theater Biel-Solothurn do role Kuchtíka ve Dvořákově Rusalce a Luigi v Donizettiho Viva la mammě. Od roku 2014 je také oficiální sólistkou švýcarského sboru a orchestru de Genève-Lancy. V roce 2016 Lucie Kaňková inscenovala svůj vlastní operní projekt Ariadne od Bohuslava Martinů, ve kterém ztvárnila, a ještě ztvární hlavní roli Ariadny ve Švýcarském Bielu.

V této roli se také uvedla v roce 2018 v *Deutsche Oper am Rhein* v Německu. V roce 2018 ztvárnila roli Kuchtíka v produkci Dvořákovy *Rusalky* Národního Divadla Brno. Lucie vystoupila v roce 2019 s velkým ohlasem jako sólistka *Olomouckých barokních slavností, Janáčkova máje* a festivalu *Hortus Magicus* v Kroměříži.

V loňské sezoně Lucie ztvárnila ve Slezském divadle Opava role *Ännchen* v *Čarostřelci C. M. von Webera*, *Violetty Valéry* ve *Verdiho La Traviatě* a *Susanny* ve *Figarově svatbě W. A. Mozarta*. Kromě těchto rolí se v sezoně 2020/2021 představí v hlavní roli *Poppey* v *Monteverdiho opeře Korunovace Poppey* v Tylově divadle v Plzni, dále se jako *Gilda* představí v Opavě nebo jako *Barče* v Ostravě. Jako vítězka soutěže *Opernspiele Munot* ztvární ve švýcarské produkci *Kouzelné flétny* roli *Královný noci*. V současnosti nadále spolupracuje s prof. Barbarou Locher a KS *Gabrielou Beňačkovou*.²⁹

3. 6. 1 Dotazník s Lucií Kaňkovou³⁰

1. Jak jste se dostala ke ztvárnění role *Fiordiligi* (předzpívání, angažmá...) a kolik Vám bylo let?

„Zavolal mi dramaturg divadla T. Studený, že bych se jim v této roli líbila a zda ji chci zpívat. Bylo mi 29.“

2. V jakém divadle/ divadlech jste roli ztvárnila? Jednalo se o inscenaci klasickou či nějakým způsobem inovativní?

*„V Jihočeském divadle. Inscenace je bohužel režijně moderní. Scéna i kostýmy mají moderní prvky, ale zachovávají potřebnou eleganci a noblesu. Režie jde bohužel zcela proti ději a textu *Da Ponte*ho. Inovativní je ve feministickém smýšlení mladé režisérky *Fischer*. Sestry již od sextetu vědí, že se je kluci snaží napálit a rozhodnou se hrát s nimi hru. Mozkem všeho je *Despina* a ze všech tří mužských hlavních postavy si ženy dělají neustále legraci. Konec je podle mě velmi špatně vyřešen. *Fiordiligi* i *Dorabella* své nápadníky nejprve donutí ke kajícím prosbám o odpuštění a pak je odkopnou. To jde zcela proti celému konceptu *Mozarta* a jeho komických*

²⁹ Lucie Kaňková. *Národní divadlo* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/lucie-kankova-1610875>

³⁰ Z korespondence 13. 3. 2021 přes Messenger.

oper, které vždy končí odpuštěním a láskou, která je nade vše. Operu zpíváme česky, text dělal Nohavica a je to velmi volný překlad s moderními slovy jakou jsou internet či mejdan. Na několika místech i zcela mění smysl, aby ženy postavil do silnější pozice. Osobně se mi ten český text vůbec nelíbí a velmi obtížně se zpívá (mnoho zbytečných slov v rychlých pasážích, většina vysokých tónů na „i“ apod.).“

3. Jak byste Fiordiligi charakterizovala?

„V originální verzi asi jako trochu naivní mladou dívku, která se prvně zamiluje, ale má oproti jiným operním trpitelkám i temperament a umí si prosadit své.“

4. Jaký je podle Vás vztah mezi Fiordiligi a Guglielmem? Proč nakonec podlehne převlečenému Ferrandovi?

„Protože jí snoubenec odešel do války, což znamená jistou smrt a Despina ji nahlodala, že přece není jediný chlap na světě. Podlehne kouzlu momentu a rozum převálcuje vlna emocí. Nehledala bych v tom žádný hlubší smysl, ale jsem z naší inscenace tak zmatená, že už sama nevím.“

5. Je podle Vás tato role pěvecky obtížná? Pokud ano, v čem tkví její obtížnost? (Máte při posouzení obtížnosti na mysli spíše jednotlivou pasáž či zvládnutí role jako celek?)

„Jediné úskalí vidím ve velkém rozsahu, který zasahuje do hrudního rejstříku v áriích, což bylo na žádost sopranistky, která Mozartovi tuto roli premiérovala. Nikde jinde v celé opeře se do této polohy Fiordiligi nedostává. Pokud zpěvačka nemá propojené tyto dva rejstříky, po dlouhém zpívání ve vyšší poloze (např. v sextetu před 1. árií) se hlasivky vytáhnou a poté nezazní tóny v malé oktávě. Je jasně vidět, že pokud by si to ta sopranistka vyloženě nepřála, Mozart by do takových sám hloubek nešel. Neobjevují se totiž krom árií nikde jinde v této roli.“

6. Co by neměla pěvkyně podcenit při práci na této roli?

„Vůbec nic mě nenapadá.“

7. Jaký hlasový typ by podle Vás měla Fiordiligi být?

„Podle původního záměru Mozarta lehčí koloraturně-lyrický soprán. Dle „tradice“ 20. století se bohužel velmi často obsazuje mladodramatickými či lyrickými soprány, stejně jako třeba Donna Anna. Poté bohužel allegrové části árií nemohou být v originálním tempu, protože pěvkyně s těžkým hlasem málokdy zazpívají koloratury dostatečně precizně a rychle.“

8. Jaký přínos pro Vás tato role měla?

„Práci se spodním rejstříkem.“

9. Jaký přínos by mohla mít pro mladou začínající pěvkyni?

„Každá Mozartovská role vyžaduje dobrou pěveckou techniku a pro zpěváka je to vždy test, zda s hlasem umí pracovat. Nemyslím si, že Fiordiligi je vhodná pro začínající pěvkyně, protože je potřeba si rozvrhnout síly a není snadné celou operu uzpívat. Rozhodně je potřeba mít již zkušenost na jevišti a vědět, kde se dá odpočívat. Na druhou stranu Mozart velmi chytře napsal instrumentaci k těžkým – hlavně tónově nízkých – pasážím, takže není potřeba vůbec nikde tlačit na hlas a přeřvávat orchestr.“

3. 7 Kateřina Kněžíková

„Sopranistka Kateřina Kněžíková pochází ze Severní Moravy. V roce 2007 absolvovala Pražskou konzervatoř a v roce 2010 ukončila svá studia na Hudební a taneční fakultě Akademie múzických umění v Praze. Je laureátkou řady soutěží a přehlídek, například Mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka v Karlových Varech. V roce 2018 byla spolu s Kateřinou Englichovou oceněna cenou Classic Prague Awards za nejlepší komorní výkon roku 2017.

V Národním divadle v Praze debutovala v roce 2005 a od roku 2006 je stálou členkou ansámblu. Její operní repertoár zahrnuje mozartovské a belcantové role, jako Susanna (Le nozze di Figaro), Donna Elvira, Zerlina (Don Giovanni), Vitellia (La Clemenza di Tito), Despina (Cosi fan tutte), Pamina (Die Zauberflöte), Adina (L'elisir d'amore), Norina (Don Pasquale), Juliette (Romeo et Juliette), Marguerite (Faust) a mnoho dalších.

Hostovala v Národním divadle v Brně, v divadle J. K. Tyla v Plzni, v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě, v divadle F. X Šaldy v Liberci, ve Slovenskom národnom divadle v Bratislavě, v Theatre de Caen, Opéra Royal de Versailles, Theatre Royal de La Monnaie v Bruselu a v Opéra de Dijon. Spolupracovala s režiséry jako je D. Beneš, Karl-Ernst a Ursel Herrmann, J. Heřman, L. Keprtová, L. Moaty, J. Nekvasil, V. Věžník aj.

V rámci své profesionální koncertní a operní činnosti spolupracovala s dirigenty jako je S. Baudo, J. Bělohávek, O. Caetani, P. Domingo, E. Dovico, A. Fisch, J. Gaffigan, M. Guidarini, M. Honeck, H. M. Förster, J. Hruša, R. Jindra, V. Luks, E. Mazzola, J. Nelson, T. Netopil, S. Rolli nebo E. Villaume a s významnými hudebními tělesy, jakými jsou BBC Symphony orchestra, Camerata Salzburg, Collegium 1704, Česká filharmonie, Hessischer Rundfunk Frankfurt am Main, Orquesta Filarmónica de Gran Canaria, PKF - Prague Philharmonia, Rotterdams Philharmonisch Orkest, Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK, Symfonický orchestr Českého rozhlasu a mnoho dalších.

Vedle provádění operních a symfonických děl se věnuje rovněž komorním a písňovým recitálům ve spolupráci s Davidem Švecem a Kateřinou Englichovou.

Pravidelně vystupuje na prestižních mezinárodních festivalech u nás i v zahraničí (Anima Mundi Festival Pisa, MHF Dvořákova Praha, MHF Janáčkův máj, MHF Pražské jaro, NF Smetanova Litomyšl, Svatováclavský hudební festival, Struny podzimu, Festival de La Chaise-Dieu, Festival Rencontres Musicales de Vézelay, Festival Baroque de Pontoise, Hudební most Praha – Drážďany, Uckermärkische Musikwochen, Tage Alte Musik Regensburg a další).

Vytvořila nahrávky pro Český rozhlas, televizní stanici MEZZO a belgickou rozhlasovou stanici RTFB International. Pro label Harmonia mundi nahrála Smetanovu Prodanou nevěstu a její nahrávka Dove é amore é gelosia v produkci OPUS ARTE DVD získala ocenění německé kritiky „Preis der deutschen Schallplattenkritik“.

Letos do své diskografie přidala Cd nahrávku *X Mass*, na které spolupracovala se Š. Margitou a pro Supraphon nahrála oratorium *La Deposizione dalla croce di Gesù Cristo F. X. Richtera s Ensemble Baroque*.³¹

3. 7. 1 Dotazník s Kateřinou Kněžíkovou³²

3. Jak byste Fiordiligi charakterizovala?

„Fiordiligi je dle mého názoru typ člověka, který rád žije podle nastavených pravidel. Není tak volnomyšlenkářská a flexibilní jako její sestra. Myslím, že je to dáno tím, že je prvorozená a tím může více cítit tíhu zodpovědnosti. Má ráda spořádaný a nalinkovaný život. Myslím, že ho ale vidí přes růžové brýle a vůbec netuší co je „za branami“ opravdového světa. V mnoha momentech je puritánská a přesvědčená o věcech, které v běžném životě nemohou fungovat.“

4. Jaký je podle Vás vztah mezi Fiordiligi a Guglielmem? Proč nakonec podlehne převlečenému Ferrandovi?

„Vztah Fiordiligi a Guglielma je myslím zdravý a fungující a nebýt do všeho po hlavě se řítící Dorabelly, tak tuto zkoušku ustojí Fiordiligi bez ztráty kytičky. Zásadní moment, který vše mění, je duet ze 2. jednání, kdy je postavena do situace buď anebo. Buď se Ferrandovi podvolí nebo ať jej raději zabije vlastní rukou. Do té doby je Fiordiligi zcela přesvědčena o tom, že bude stát po boku svého snoubence děj se co děj.“

5. Je podle Vás tato role pěvecky obtížná? Pokud ano, v čem tkví její obtížnost? (Máte při posouzení obtížnosti na mysli spíše jednotlivou pasáž či zvládnutí role jako celek?)

„Při posouzení obtížnosti role vždy vnímám roli jako celek. Mnohdy se zdá, že při nastudování árie má člověk pocit, že by zbytek role zazpíval. Ale častokrát nejsou árie tím hodnotícím a vypovídajícím momentem. Neusuzuji podle toho, jaké technické záludnosti role má, ale v jaké tesituře se role pohybuje, jaká je instrumentace. Myslím, že pěvec by měl být na technické úrovni potřebné pro celou

³¹ Kateřina Kněžíková. *Národní divadlo moravskoslezské* [online]. [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ndm.cz/cz/osoba/937-knezikova-katerina.html>

³² Z e-mailové korespondence 17. 3. 2021.

danou roli. A následně zhodnotit, zda je na ni připraven, případně je-li schopen vycvičit problematické pasáže.“

6. Co by neměla pěvkyně podcenit při práci na této roli?

„Rozhodně bych doporučila, aby si pěvkyně vyhradila čas na nácvik *passaggia*, *koloratur* a *intervalových skoků*. Tím je celá role protknuta a bez správného nácviku může dojít ke zbytečné únavě během představení. Vzhledem k tomu, že se jedná o ansámblovou operu, bych své síly také napnula ke správnému uchopení jednotlivých ansámbků. Dbala bych na dodržování předepsané dynamiky, aby opera nezůstala jen plytkým odzpíváním not ve forte. Myslím si, že dodržováním extrémní dynamiky a výrazu se může docílit velice atraktivního výsledku.“

7. Jaký hlasový typ by podle Vás měla Fiordiligi být?

„Fiordiligi zpívají různé typy sopránů. Myslím, že je to dáno především tím, jak různorodě je part napsaný. Má velký rozsah, spoustu kolorатурních pasáží, dlouhé legatové fráze, množství intervalových skoků... Určitě by ji neměl zpívat lehký kolorатурní soprán. Ale ani těžký dramatický hlas. Velmi těžko se mi Fiordiligi pasuje na nějakou konkrétní škatulku. Pokud bych to měla zobecnit, tak by tuto roli mohl zpívat soprán lyrický nebo mladodramatický, ale vždy záleží na obsazení dalších rolí a konkrétním nastudování.“

8. Jaký přínos pro Vás tato role měla?

„Roli jsem začala studovat tzv. do škuplíku hlavně proto, abych zjistila, zda jsem roli schopna v budoucnu zpívat nebo ne. Můj hlas do této role musel dozrát. Naučila jsem se na ni hlavně vybudování potřebného klidu i v dramatičtějších pasážích. Nenechat se strhnout hudbou a dějem. Byla velká výhoda, že jsem roli nemusela nastudovat rychle a mohla se usadit pro budoucí potřeby. Role prospěla i mému spodnímu registru.“

9. Jaký přínos by mohla mít pro mladou začínající pěvkyni?

„Tato role obsahuje veškeré technické parametry, na kterých se může pěvkyně zdokonalovat, zrát a rozvíjet se. A to nejen po stránce technické, ale také osobnostní. Je ideální zpívat dramatičtější repertoár v klasicistním stylu, který považuji za hlasově vhodný pro udržení svěžího, stále zvonivého a koncentrovaného tónu.“

Krom těchto dotazovaných respondentek se k Fiordiligi vyjádřila i řada dalších sopranistek. Například Lívia Ághová: „*Fiordiligi v opeře Così fan tutte není takové drama, vývoj postavy nevnímám jako příliš výrazný, ale její půvab spočívá v charakterové drobnokresbě.*“³³

Mezi další patří Magdaléna Hajóssyová, která se vyjadřuje především k provedení a přípravě opery: „*Fiordiligi jsem dělala ve Slovenském národním divadle Bratislavě, kam tehdy přišel jako šéfdirigent Zdeněk Košler a inscenace Così fan tutte v režii Karla Jerneka tam byla jeho první. Kostýmy dělala paní Filipi, takže představení bylo velmi půvabné pro oko, ale podstatné bylo to, že Košler věnoval obrovskou pozornost hudební přípravě. Zkoušeli jsme neustále a dlouho, takže si dodnes pamatuji některé jeho průpovídky. Vzpomínám na něj především, když jsem svědkem toho, že při představení orchestr burácí, přehlušuje zpěváky a ti chudáci nemají jinou možnost než pokoušet se orchestr překřičet. Pak se mi vždy vybaví oblíbený výrok Zdeňka Košlera: „Když není slyšet zpěváky, dirigent je vůl.“*“³⁴

Martina Janková promluvila o celé opeře: „*Líbí se mi, že je to kus ne o jednom hrdinovi, ale psychologická komorní hra šesti zcela odlišných, jedinečných, nezbadatelných, u kterých člověk nikdy neví, jak zareagují v příští minutě. Poselstvím je árie Come scoglio, ve které se nás Fiordiligi pokouší přesvědčit o tom, že její láska je jako pevná skála, zatímco orchestr maluje zcela jiný obraz, plný turbulencí a zvrátů, takže nás nutí o její pevnosti pochybovat! Tohle zrcadlo křehkosti a nevypočitatelnosti lidských osudů mě hluboce oslovuje. Musím se ptát: Così fan tutte? Nebo spíše: Così fan tutti? Netýká se to tedy určitým způsobem nás všech?*“³⁵

³³ KRONBERGEROVÁ, Marie. Don Giovanni na Ovocném trhu aneb Italské árie ústy pražských pěvců. *Don Giovanni na Ovocném trhu aneb Italské árie ústy pražských pěvců*. Unhošť: VIA STYLE, 2017, s. 356-357. ISBN 80-238-5629-4.

³⁴ KRONBERGEROVÁ, Marie. Don Giovanni na Ovocném trhu aneb Italské árie ústy pražských pěvců. *Don Giovanni na Ovocném trhu aneb Italské árie ústy pražských pěvců*. Unhošť: VIA STYLE, 2017, s. 55. ISBN 80-238-5629-4.

³⁵ KRONBERGEROVÁ, Marie. Don Giovanni na Ovocném trhu aneb Italské árie ústy pražských pěvců. *Don Giovanni na Ovocném trhu aneb Italské árie ústy pražských pěvců*. Unhošť: VIA STYLE, 2017, s. 77-78. ISBN 80-238-5629-4.

4. Porovnání odpovědí na otázky z dotazníku s přihlédnutím k vlastnímu názoru

V této kapitole kompletuji odpovědi výše představených respondentek a poskytuji k nim i vlastní názor.

Většina respondentek představovala roli Fiordiligi ve svých 24-29 letech. Z toho dvě v češtině s textem od pana Nohavici. V textu se objevují slova jako internet, mejdan. Názory na tento moderní slovník, objevující se v opeře od W. A. Mozarta, jsou k posouzení. Proč tak autor učinil? Chce moderním slovníkem přilákat mladší publikum? A jsme si jisti, že právě toto mladé publikum ocení? Jediná respondentka roli Fiordiligi představovala až v 38 letech, ale to z důvodu, že měnila hlasový obor a jako mladší byla mezzo-sopránem, a tedy představovala roli Dorabelly. Já jsem představovala roli ve svých 23 letech. Dle mého názoru je vhodné roli představovat právě v tomto věku. Pěvkyně jejím nastudováním získá mnoho cenných zkušeností.

Děj opery je zřejmě populární v České republice pojímat inovativně. Pouze dvě respondentky jí hrály v klasické režii, ale jedna z nich měla moderní prvky, tedy ani v tomto případě se nejednalo o zcela klasickou režii. Jedna z respondentek dokonce uvádí, že dívky od sextetu o sázce ví a ke konci donutí muže ke kajícím prosbám, což se značně podobá výkladu děje z Hostomské, ale pak je následně odkopnou. I v případě našeho nastudování se jednalo o inovativní režii a v závěru si páry neodpustí, nýbrž se dívky promění v jakési nemyslicí postavy bez vlastního názoru a slouží pouze k plnění mužských příkazů. Tyto pochmurné závěry by si dle mého názoru Mozart nepřál.

Charakter Fiordiligi je samozřejmě potřebné pojímat dle nastudované režie, ovšem většina respondentek přiznává, že minimálně zprvu vnímaly Fiordiligi jako znuděnou, naivní paničku z lepší rodiny, vyvráležší než Dorabellu a upjatou. Jako prvorozená cítí zodpovědnost. Zde samozřejmě i mě ovlivnila naše inscenace a stejně jako Lucie Vagenknechtová mám pocit, že Fiordiligi má ideální představu o světě. Může působit arogantně, podle mě si ráda drží odstup. Velmi dbá na to, co si o ní lidé myslí. Postupem děje se mění i její charakter. Je pevná, snaží se být poctivá a temperamentní.

Proč by ovšem taková osobnost došla k proměně, která je v ději zřetelná? Respondentky se potkaly s mnoha režiemi, a tak jistě i s mnoha vysvětleními této situace, což je vidět i na odpovědích, které jsou opravdu různorodé. Velkým tématem je naplnění lásky mezi Guglielmem a Fiordiligi. Možná je vztah již příliš dlouhý, a tak z něj vyprchala zamilovanost. I v naší režii měl být vztah mezi Fiordiligi a Guglielmem spíše racionální. Mě se více líbí idea, že v jejich vztahu problém nebyl. Viníkem celé situace bych viděla odloučení a strach, že se Guglielmo již nevrátí a ona zůstane sama. Též se nechala unést situací a podlehla Ferrandovi, který jí zahrnoval tak přílišnou nákloností, čímž v ní může zažehnout emoce vášně i chtíč. Zajímavé jsou i názory, kdy jí do této změny citu Ferrando manipuluje. Dle mého názoru, pokud se někdo záměrně snaží měnit city jiného pro svůj prospěch, jedná se o manipulaci. Tedy oba muži, na příkaz Don Alfonsa, manipulují s dívkami kvůli sázce. Vydírání skrze výhrůžky vlastní smrtí je napsáno přímo v libretu, tedy to je též nepopíratelné. Naopak o tom, že by Ferrando Fiordiligi opil, není v libretu ani zmínka, ovšem v inovativních režiiích to je zajímavá myšlenka, jak vyřešit náhlou změnu Fiordiligina rozhodnutí. V případě, že Fiordiligi o sázce ví, tak podlehnout Ferrandovi může být výsledkem toho, že jí situace přeroste přes hlavu, či vášnivou scénu udělá Guglielmovi na truc. Je též možné, že je Fiordiligi prostě vrtošivá žena, o čemž ostatně vypovídá název *Così fan tutte*. Fiordiligi se může taky nechat velmi ovlivnit Dorabellou, která se do všeho vrhá po hlavě či tím, že když má zabít v duetu Ferranda, tak se mu raději podvolí.

Obtížnost role je samozřejmě věcí velice subjektivní, přesto se většina respondentek shodla na tom, že Mozart je po stránce technické obtížný, i když se dle mnoha výpovědí jedná o hlasovou hygienu. Stylisticky se samozřejmě neodpustitelné jakékoliv podjetí tónu či nesprávné nasazení. Role je specifická velkým rozsahem, který sahá až do hrudního rejstříku. Velké intervalové skoky, koloratury i na přechodových tónech, lehkost hlasu a výdrž a napětí zejména ve 2. árii jsou dalšími hledisky, proč označit tuto roli za náročnou. Role je též velmi obsáhlá po ansámblové stránce, a tedy je zapotřebí dobře rozvrhnout síly, což bych z osobního hlediska společně s koloraturami hodnotila jako nejtěžší hledisko role.

Jednoznačně určit hlasový obor Fiordiligi není vůbec snadné, ale respondentky se jednoznačně shodly na sopránu, s čímž rozhodně souhlasím.

Některé si myslí, že role je psána pro dramatický koloraturní soprán, jiné by viděly roli pro koloraturní lyrický soprán, lyrický soprán či mladodramatický soprán. Naopak jsou pěvkyně, které si myslí, že role není vůbec vhodná pro koloraturní lehký soprán, dramatický soprán. Či mladodramatický soprán a lyrický soprán z důvodu, že koloratury poté nemohou být v originálním tempu, jelikož tyto hlasy ho nejsou schopny zazpívat dostatečně rychle. Některé si myslí, že záleží na dispozicích zpěvačky. Hlas musí být hlavně kompatibilní s ostatními, jelikož koloratury dle Marie Fajtové musí umět každý. Dle mého názoru by Fiordiligi měla být hlasem lyrickým či mladodramatickým s dispozicemi ke koloraturám. Hlas musí být znělý i v nižších polohách, proto bych volila hlas mladodramatičtější, každopádně v partu této role se vyskytuje poměrně dost koloratur, a tak by se mladodramatický hlas bez dispozic ke koloraturám v této roli opravdu trápil. U lyrického hlasu jsou větší dispozice k tomu, že hlas bude lépe běžat, ovšem nebude zřejmě tak sytě znít v nízkých polohách. Výběr zpěvačky do určité role je ale vždy na dirigentovi, šéfovi opery či režisérovi a ani všechny zpěvačky se nedají vždy trvale zaškatulkovat do určitého hlasového oboru.

Přínosy nastudování role jsou rozličné podle daností jednotlivých respondentek. Od krocení emocí, a to zejména v dramatických pasážích, práce s dechem, šetření sil či práce se spodním rejstříkem atd. Já se osobně ztotožňuji s tvrzením Lucie Vagenknechtové, která tvrdí, že náročné úkoly člověka posilují. I pro mě znamenalo nastudování této role mnoho úsilí. Jednalo se především o precizní nácvik koloratur v ansámblových číslech, dále práce s dechem, a to převážně v prvním duetu s Dorabellou a tercetu s Dorabellou a Donem Alfonsem.

Ne všechny respondentky si myslí, že role by byla příliš vhodná pro mladé začínající operní pěvkyně. Některé jsou názoru, že by pěvkyně měla začít jinými party od Wolfganga Amadea Mozarta a k partu Fiordiligi teprve dozrát. Ovšem dle většiny odpovědí může role posunout pěvkyni pěvecky, a to při nácviku pomalých pasáží, extrémních skoků, škále dynamik, cviku dechu, rozvržení sil. Dále herecky, jelikož každá jevištní praxe je přínosem a vnímání kolegů a spolupráce s nimi je nedocenitelná. V tom si myslím, že tkví prioritou přínosu nastudování rolí. Každý pěvec se pěvecky zdokonaluje celý život, a ne jinak tomu je i po stránce herecké a jevištní praxe.

Závěr

Závěrem práce bych ráda poukázala na to, že v práci jsou uvedena jak fakta vyčtená z přiložené literatury, tak obsahuje vlastní invenci a názory. V práci jsou použity i zahraniční zdroje, a to zvláště v kapitole o prvním obsazení představujícím operu *Così fan tutte*, o kterém se z českých zdrojů mnoho nedozvíme.

Velmi netradiční je kapitola o stejnojmenném filmu, která nám sice o opeře a hudbě Wolfganga Amadea Mozarta mnoho nepoví, ale přišlo mi zajímavé napsat o zpracovaném téma *Così fan tutte*, jelikož věřím, že mnoho čtenářů netuší, že krom opery se může jednat i o film.

Mezi nejdůležitější kapitoly se řadí dotazníky s oslovenými pěvkyněmi a následné zpracování s přihlédnutím k vlastnímu názoru. Věřím, že jiné pěvkyně by mi poskytly další inspirativní názory, ale pokusila jsem se oslovit ty, které jsou v současnosti na jevišti aktivní, a tak pohlíží na operu a operní dění moderněji. Doufám též, že z tohoto postu budu moci jednou i já udělovat cenné rady.

Seznam použitých pramenů a literatury

Adriana Ferrarese del Bene. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Adriana_Ferrarese_del_Bene

Barbora Řeřichová. *Národní divadlo moravskoslezské* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://www.ndm.cz/cz/osoba/1640-rerichova-barbora.html>

Così fan tutte. *Uloz.to* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://ulozto.cz/file/XqgGVRXCDWd1/cosi-fan-tutte-con-claudia-koll-1992-brrip-mkv>

Così fan tutte. *Csfd.cz* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/33235-takove-jsou-vsechny/prehled/#>

Così fan tutte. *Wikipedia* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Cos%C3%AC_fan_tutte

Così fan tutte. *Wikipedia* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: https://it.wikipedia.org/wiki/Cos%C3%AC_fan_tutte#Struttura_musicale

Dorotea Bussani. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: https://it.wikipedia.org/wiki/Dorotea_Bussani

Francesco Benucci. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Francesco_Benucci

Francesco Bussani. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: https://it.wikipedia.org/wiki/Francesco_Bussani

Francesco Bussani. *Treccani* [online]. [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: [https://treccani.it/enciclopedia/francesco-bussani_\(Dizionario-Biografico\)](https://treccani.it/enciclopedia/francesco-bussani_(Dizionario-Biografico))

HOSTOMSKÁ, Anna. Opera. HOSTOMSKÁ, Anna. *Opera: Průvodce operní tvorbou*. 4. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1959, s. 71-73. ISBN 56/VI-5.

Jana Šrejma Kačírková. *Národní divadlo* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/jana-srejma-kacirkova-1607827>

Josef II. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_II.

Louise Villeneuve. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://fr.wikipedia.org/wiki/Louise_Villeneuve

Lucie Kaňková. *Národní divadlo* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/lucie-kankova-1610875>

Lucie Vagenknechtová. *Národní divadlo* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/lucie-vagenknechtova-1610944>

Lucie Vagenknechtová. *Lucie Vagenknechtová* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://lucievagenknechtova.cz/o-mne/>

Marie Fajtová. *Národní divadlo* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/marie-fajtova-1606159>

Mozart's Fiordiligi: Adriana Ferrarese del Bene. *Cambriage Opera Journal* [online]. 1996, 1-17 [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: https://www-istor-org.ezproxy.amu.cz/stable/pdf/823812.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv2%2Fcontrol&refreqid=fastly-default%3Ae185218aa6c71357c679c9cc5a447210

Kateřina Kněžíková. *Národní divadlo moravskoslezské* [online]. [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ndm.cz/cz/osoba/937-knezikova-katerina.html>

KRONBERGEROVÁ, Marie. Don Giovanni na Ovocném trhu aneb Italské árie ústy pražských pěvců. *Don Giovanni na Ovocném trhu aneb Italské árie ústy pražských pěvců*. Unhošť: VIA STYLE, 2017, s. 55, 70-82, 356-357. ISBN 80-238-5629-4.

Pavla Vykopalová. *Národní divadlo moravskoslezské* [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://www.ndm.cz/cz/osoba/5554-vykopalova-pavla.html>

REGLER-BELLINGER, Dr. Brigitte, Wolfgang SCHENCK a Hans WINKING. Opera Velká encyklopedie. *Opera Velká encyklopedie*. Praha: Mladá fronta, 1996, s. 271-273. ISBN 80-204-0541-0.

Vincenzo Calvesi. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Vincenzo_Calvesi